

BULMACA EKİ, ASLAN ÇIKARTMALARI
RAFADAN TAYFA ve HAPŞUU
POSTERLERİ

92

AYLIK DERGİ • YIL 8 • SAYI: 92 • MAYIS 2018 • FİYATI: ₺ 5

HEDİYE!

TRT

Çocuk

DERGİSİ

Radyo Günleri

Doğadan Sesler
PANGOLİN

Su Elçileri

Her gün
TRT Çocuk'ta

ANNELER GÜNÜNÜZ KUTLU OLSUN

İSTANBUL ÇOCUK MARATONU

SPOR
İSTANBUL

13 MAYIS 2018

Yer: Maltepe Sahil Şehir Parkı Başvuru Adresi: www.cocukmaratonu.istanbul

İLİM YAYMA VAKFI
İRFAN
OKULLARI

TURKSPORU

best

pilsan

SALCANO

FATİH

peyman

ketir

 İSTANBUL BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

RAMAZAN'DA HER GÜN TRT ÇOCUK'TA

HOŞ GELDİN
RAMAZAN
TAYFA

Merhaba

Çimenlere serilip uzun uzun güneşi seyretmek isteyeceğiniz bu güzel ayda sizler için dolu dolu bir sayı hazırladık. 6 Mayıs 1927, Türkiye'de ilk radyo yayınının yapıldığı tarih. Her yıl 6 Mayıs tarihinde TRT Radyo Günü kutlanır. Biz de bu özel günü anmak için kapak dosyamızı radyoya ayırdık. Radyonun nasıl çalıştığından tarihine, özellikle 70'li yıllarda radyonun herkes için nasıl da büyük önem taşıdığından radyo tiyatrosuna kadar pek çok konuya Rafadan Tayfa ekibiyle değindik. Dahası Büyüsem de Olsam köşemize de bir radyocuyu konuk ettik. Ayrıca Keçenin Yol Haritasında Selanik'e, Gezgiri Aile'de Denizli'ye ufak bir yolculuk yaptık. Geçen ay başladığımız yeni bölümümüz Hoş Görmek'te ise Aslan'ın ağzından selamlaşmanın önemini anlattık.

19 Mayıs Gençlik ve Spor Bayramımız kutlu olsun. Sporla kalın.

Dergi Mutfağı

Yayın Türü: Aylık-Sürekli

Yayın Sahibi: Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Adına İbrahim Eren
Yazı İşleri Müdürü: Bekir Yıldızcı, İsmihan Yılmaz, Nihat Kaşıkçı

TRT Çocuk Dergisi İmtiyaz Sahibi: Siyahmartı Advertising | Animation Studios

Genel Müdür: Hatice Özdemir Tülün

Editör: Gökçe Özder Sanat Yönetmeni: Reyhan Cerit Bala Grafik Tasarım: Serhat Batır Karaçeniz

Finans Müdürü: Ömer Faruk Tülün Sosyal Medya Sorumlusu: Mehmet Erdem Uprak

İletişim: Göztepe Mah. Atatürk Cad. Sütlüoğlu Plaza No:7 Kat:3 34815 Anadoluhisarı Beykoz - İSTANBUL

Tel: 0216 465 65 79 - Faks: 0216 465 62 37

www.siyahmarti.com - www.trtcocukdergisi.com editortrtcocuk@gmail.com

Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım

Basım: İHLAS GAZETECİLİK A.Ş. Yenibosna-Bahçelievler, İstanbul 0212 454 30 00

4-7 Masal Mutfağı

8-9 Doğa Güncesi

10-11 Keçenin Yol Haritası

12-13 İbi ile Keşfediyoruz

14-15 Gezgiri Aile

16-17 Canın Ekranı

18-19 Kitapçının Kedisi

20-21 Uzay Kâşifi Gökay

22-23 Yeşilcan'ın

Maceraları

24-26 Ali Gel

27 Atamdan Hatıralar

28-29 Senden Kaçmaz

30 Elif'in Dersleri

36-39 Kapak Dosyası

40-41 Büyüteç

42-43 Büyüsem de Olsam

44-45 Atletik Atın

46-49 Evliya Çelebi

50-51 Doğadan Sesler

52-53 Hoş Görmek

54-55 Sağlıklı Besleniyorum

56-57 Deneyebilirim

58-59 Ceviz Ağacının

Maceraları

60-61 Dilimden

Düşmeyenler

62-63 Meraklı Dodo

64 Küçük Sanatçılar

PEK UTANGAÇ MOI

Kedileri nasıl bilirsin? Bazıları mesela acayip oyuncudur. Öyle illa yumak bulmalarına falan da gerek yoktur. Buldukları her şeyi oyuncuğa çevirirler. Bazıları da yemeğe bayılır! Hiçbir güç akıllarına koydukları yiyeceklerle arasına girmez. Daha sen nasıl olduğunu anlayamadan elindeki sandviçi hoop diye kaparlar.

Bazıları uykunun şiirini yazabilir. Saçın, kucağın, bilgisayarının klavyesi, artık kendisi nereni uyumaya layık göndüyse muhteşem bir yataktır kendisine. O an orada uyumaya karar verdiğyse yapacak bir şey yok, orada uyu-na-cak! Alın köşeye koyarsın mesela, yok efendim, hiçbir şey olmamış gibi sakın sakın adımlarla aynı yere gene gelin ve başlar minil minil rüyalar görmeye.

İşte bunlar gibi bambaşka özelliklere sahip yüzlerce kedi huyu arasından bizim Moi'ye utangaç özelliği düşmüştü. Hiç utangaç bir kediyle karşılaştın mı daha önce? Kendisine utanıp saklanıp durmasından dolayı hiç söyleyemedim ama çok çok tatlıdır.

Annesiyle beraber ne zaman sokakta gezseler ve karşılanına başka bir kedi ailesi çıksa hemen annesinin arkasına saklanın. İlla ilk defa gördüğü kediler olmasına da gerek yok hal! Bazen amcasından, bazen de teyzesi kediden utanabilir mesela.

Moi çoğu zaman kendini kötü hisseder bu hâlimden dolayı, mesela Poti hep en hızlı kedi olmasıyla övünür:

- Hey Moi! Benden daha hızlı koşan bir kedi gördün mü kanka, diye sorar, sonra da upuzun kuyruğunu sallaya sallaya eklerdi:

- Genç! ben de şimşek gibi hızlı olduğum için beni de koşarken görememiş olabilirsin, dendi.

Ah ya Maviş! Maviş kim mi? Maviş de çocukların beslenmelerini en çok mideye indiren kedi madalyasını yıllardır kimseye kaptırmadı. Okulun bahçesindeki çocukların yanına yaklaşıp gözlerini süzerek bir bakış vardır. Hiçbir çocuk hayır diyemez Maviş'e.

Moi utangaçtır, sessizdir ama en iyi araştırma yeteneği, en çok gözlem gücü de ondadır aslında. Sadece arkadaşları bunun pek farkında değildir. Ah! Değildi desem daha doğru olur. Çünkü bir gün öyle bir olay oldu ki tüm mahalle bizim "Utangaç Moi'ye "Dedektif Moi" demeye başladı.

Durun hemen anlatıyorum: Mahallenin kedi topluluğu minik yavru kedilerin doğmasıyla daha da artmıştı. Minik bir kandaşın varsa nasıl afacanlıklar yaptığını biliyorsundur muhtemelen. Hah! İşte aklından bir afacanlık tut, kedilerde bunu 10'la çarp 500 ekle, al sana Pitir! Daha birkaç haftalık ama Allah'ım nasıl hareketli, nasıl yerinde duramayan bir Pitir bul!

Yine günlenden bir gün bütün mahalle Pitir'i aramaya girişmişti. Mahallenin kedileri saklambaç oynarken herkes ebelenmiş, geniye bir tek Pitir kalmıştı. Duvar diplerine baktılar, Pitir yok! Çöp kovalarının altlarına baktılar, Pitir yok! Hatta trafik lambalarının tepelerine bile baktılar ama yok yok Pitir yok!

Herkes ya başına bir şey geldiyse diye korkuyla birbirlerine bakarken Moi'nin aklına bir fikir geldi. Kendisi çoğu zaman utanıp saklambaç oynamaya katılmazdı ama bir köşeden diğerlerini izlemeye bayılındı. Şimdiye kadarki her saklambaçta Pitir'in saklanmayı en çok sevdiği duvar analığını da bu gözlemleri sırasında fark etmişti. Kimseye bir şey demeden sessizce bu analığa doğru yönüldü. Gençekten de minik bir kedinin sesi geliyordu analıktan! Ah Pitir! Meğer iyice gineyim de kimse beni görmesin derken analığa sıkışmasın mı bizim yaramaz! Önce yüksek sesle bağırmış çağırmış ama kimseye sesini duyuramamış. Moi gelip onu bulduğunda artık iyice yorulmuş ve acıkmış Pitircik!

İşte o günden sonra 'Dedektif Moi' mahallenin en çok tanınan kedisi olmuş. Aradığını bulamayan ya da bir sorunu çözemeyen herkes Moi'ye gelir olmuş. Çok yaşa sen Moi!

Sandviç Ekmeği

Malzemeler:

- 1 yumurta ve 1 yumurtanın sarısı
- 1 su bardağı ılık su
- 4,5 bardak un
- 2 çay kaşığı toz şeker (ya da bal)
- 1,5 çay kaşığı tuz
- 2 yemek kaşığı teneyağı
- 1 çay kaşığı toz instant maya

Hazırlanışı:

Unu mayayla karıştırıp geniş bir kaba alın. Karşılıklı köşelere tuz ve şekeri dökün. Ortasını havuz gibi açıp teneyağını, yumurtaları ve azar azar suyu ekleyin. Büyüklerinizden yoğurmaya yardım isteyebilirsiniz. Bir saat mayalandırın. Mayalandıktan sonra yumurta büyüklüğünde topar koparıp yuvarlayın. Yağlı tepsiye dizin. Yarım saat daha mayalandırın. İsterseniz üzerlerine yumurta sarısı sürün. 200°C fırında pişirin.

DOĞA GÜNCEİ

Merhaba arkadaşlar, bugün sizi bozayılarla tanıştırmak istiyorum.

Pek çok ayı türü vardır ama ne yazık ki bazıları günümüzde yaşamamaktadır. Bozayılar hâlen yaşayan ayı türlerinden biridir.

Dağ yamaçlarında, ormanlık alanlarda yaşamayı severler.

Bozayılar hepçil hayvanlardan biridir. Yani hem etle hem de otla beslenirler.

Balık avlamakta oldukça uzadırlar.

Güçlü pençeleriyle, saklanabilecekleri kadar büyük bir çukur kazabilirler.

Kuyrukları vücutlarına göre çok küçüktür.

Arka ayakları üzerinde durarak çevrelerini daha iyi görebilirler.

Havalar iyice soğumadan önce çok fazla yiyerek kışa hazırlık için vücutlarında yağ depolarlar.

Kış dönemini derin bir uykuda geçirirler.

Yaklaşık 5-6 ay boyunca uyurlar ve bu sürede aldıkları kalorileri yakarlar.

Ayılar yavrularına çok iyi bakar ve çok severler.

Tek başına yavru bir ayı görürseniz eğer, çok yaklaşmayın olur mu?

Annesi yakınındadır ve yavrusuna yaklaşılması pek hoşuna gitmez.

Yaklaşık otuz yıl yaşayabilirler.

Bozayılar oldukça güçlüdür. Hızlı koşabilir ve iyi yüzebilirler.

Sevgili arkadaşlar ülkemizde yaşayan tek ayı türü bozayıdır. Bozayılarn en çok görüldüğü ilimiz Kastamonu'dur.

Şimdilik hoşça kalın.

KEÇE'NİN YOL HARİTASI

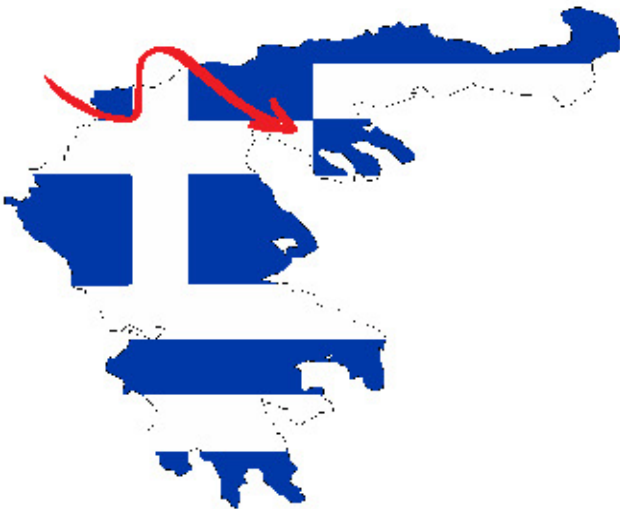

Selanik...

Aramızda sadece
Ege Denizi ve ılımlı iklimi
adaların olduğu komşu ülke
Yunanistan'ın kültür başkenti
olan bu güzel ve renkli şehre
doğru yolculuk yapalım
hep birlikte.

GÜZEL VE
RENKLİ KOMŞU

SELANİK

Aristotelous Meydanı

Gece otobüse binip sabahın erken saatlerinde Selanik'e varıyoruz ve kahvaltımızı yapıp Aristotelous Meydanı ile başlıyoruz gezimize. Meydan, 1917'de şehrin birçok yerine zarar veren yangın sonrası Fransız mimar Ernest Hebrard tarafından tasarlanmış ve 1918'den 1950'lere kadar inşa edilmiş. Sonrasında da birçok bina yenilenmiş. Aristotelous Meydanı'nın etrafı heybetli binalar ve büyük caddelerle çevrili. Bir tarafı da denize bakıyor. Bu özellikleri nedeniyle şehrin ana meydanı olma özelliğine sahip olan bu yerde aynı zamanda festivaller, etkinlikler ve kutlamalar yapılıyor. Bir etkinlik olmasa da bu meydan cıvılcı ve rengârenk. Tıpkı burada yaşayanlar gibi. Kendimizi burada hiç yabancı hissetmiyoruz. Ne de olsa aynı denizin, aynı iklimin insanıyız. Karşılaştığımız kişilerin keyifli sohbetinde ve Türkiye'den geldiğimizi öğrendiklerinde gülümseyip gözlerinin ıslık ıslık parlamasında bu samimiyeti görebiliyoruz.

Beyaz Kule

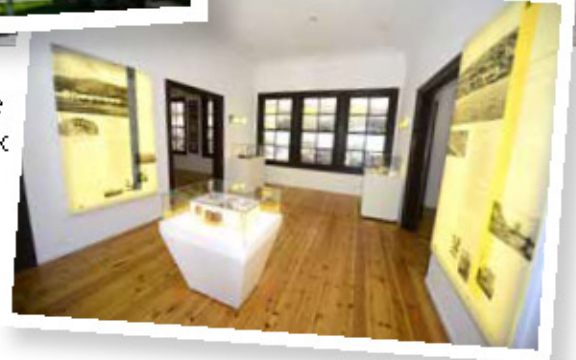
Meydandan sahile doğru gidip sola döndüğümüzde karşıımızda Beyaz Kule'yi görüyoruz ve o heybetli binaya doğru, kendimizi İzmir Kordon'da hissederek yürüyoruz. Osmanlı Devleti tarafından 16. yüzyılda "Aslan Kulesi" adıyla inşa edilen Beyaz Kule, bir süre savunma amacıyla kullanılmış. Daha sonra zindan olarak kullanıldığında ismi "Yeniçeri Kulesi" olarak değiştirilmiş ve Selanik 1912 yılında Yunanistan'a bağlanınca kule beyaza boyanmış. Böylelikle bugünkü adıyla anılmaya başlanmış. Evet, beyaz boyaları dökülmüş olsa da adı hâlâ Beyaz Kule. Günümüzde müze olarak ziyaret ediliyor. Kulenin tepesinden muhteşem deniz ve sahil şeridi manzarasını izleyebilirsiniz.

Atatürk Evi

Selanik'e gelmişken Atatürk'ün doğduğu, çocukluğunu ve ilk gençliğini geçirdiği, günümüzde müze olarak kullanılan evi görelim, değil mi? İki katlı evin bahçesinde Atatürk'ün babasının diktiği söylenen bir nar ağacı bulunuyor. İçinde yaşayan kimsenin kalmadığı o evde tarihe tanıklık etmiş bir canlı o. Evin içine girdiğimizde, girişte mutfak ve kiler bizi karşılıyor. Bir üst katta yatak odası var ve bir diğer odada da yine mutfak eşyalarının konulduğu bir kiler. En üst katta ise Atatürk'ün doğduğu odayı görüyoruz.

Ano Poli (Yukarı Şehir)

Şehirleri yukarıdan görmeyi sever misiniz? Ben çok severim. Nereye gidersem gideyim bir tepe bulur, oraya çıkar, şehre bir de yukarıdan bakar ve vakti geldiyse gün batımını orada izlerim. Selanik'te de şehri, denizi görebileceğimiz, masmavi göğe daha da yakın olduğumuz yerler var: Yukarı Şehir ve Kale Surları. Yukarı Şehir, "eski şehir" olarak anılıyor aynı zamanda. Sokakları, çoğu restore edilmiş farklı renk ve yapıda evleri gördükçe gerçekten tarihte yolculuk yapmışız gibi hissediyoruz kendimizi. Bu şehir, eski olarak anılmasına rağmen hâlâ yaşıyor. Restore edilen evlerin bazıları kafe, bazıları pansiyon olarak kullanılıyor. Gençler, havaların ısınmasıyla birlikte kafelerin teraslarında, yol kenarındaki masalarda oturuyor. Kimisi bizim gibi sokaklarda kayboluyor. Epeyce dolaştıktan sonra gün batımını izlemek için surlara doğru gidiyoruz. Gezimizi surların üzerinde, Selanik'e ve denize bir akşamüzeri tepeden bakarak sonlandırıyoruz.

TOHUMLAR

Herkes merhaba! Tomurcuklar açıldı ve çevremiz parlak çiçeklerle doldu. Peki, tüm bunlar nasıl oldu? Tabii ki tohumlar sayesinde. Küçük bitkilerden büyük ağaçlara kadar tüm bitkiler yaşama tohum olarak başlar. Bu güzel ilkbahar günlerinde havanın ısınması ve yağmur yağmasıyla birlikte tohumlar derin uykularından uyandılar.

Tohumları, minicik evlerinde uyuyan canlılar olarak düşünebilirsiniz. Çünkü her tohumun içinde minik bir embriyo bulunur. Embriyo yeterli sıcaklık ve suyla karşılaştığında çimlenerek gelişmeye başlar.

Peki, çileğin üzerindeki sarı taneciklerin aslında birer tohum olduğunu biliyor muydunuz? Narin içindeyse yaklaşık 600 kadar tanecik bulunmaktadır ve bunların her biri tohumdur.

Tohumlar, belli bir olgunluğa ulaştıklarında bulundukları bitkinin gölgesinden uzaklaşarak kendileri için uygun şartların olduğu başka bir yere ihtiyaç duyarlar. Kendilerine uygun yeri bulmak için farklı yöntemler kullanırlar. Birbirinden farklı özelliklere sahip tohumların macera dolu yolculuklarına göz atmaya ne dersiniz?

TAŞINARAK GİDENLER

Sincaplar ve bazı kuş türleri badem, kestane ve palamut gibi tohumları kış mevsiminde yemek için toprağa gömerler. Bazen de nereye koyduklarını unuturlar. Toprakta gömülü kalan tohumlar havalar ısınınca ve yağmur yağmaya başlayınca yeniden filizlenir. Böylece yeni ağaçlar oluşmaya başlar.

Bazı kuşlar alıç ve böğürtlen gibi meyveleri yemeyi çok sever. Meyvelerin içindeki tohumlar, daha sonra bu kuşların dışkılarıyla birlikte toprağa karışır. Böylece ağaçtan uzağa taşınmış olurlar.

Kestane, pıtrak ve çınar tohumlarının uzun çengelleri vardır. Çevrelerindeki hayvanların üzerine yapışarak bulundukları yerden uzak mesafelere taşınabilirler.

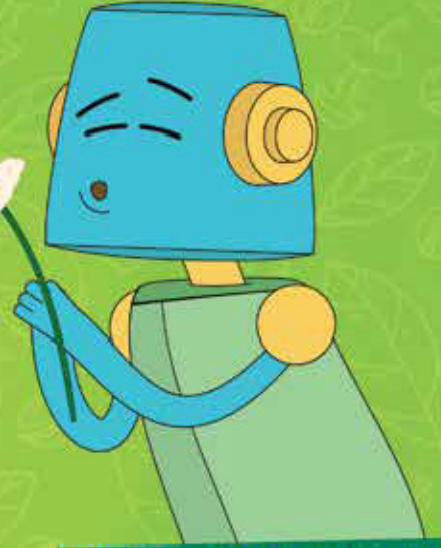

UÇMAYI SEVENLER

Akçaağaç tohumlarının pervaneye benzeyen kanatları vardır. Ağaçtan toprağa düşerken kendi etrafında dönerek uzaklaşır. Eğer rüzgâr esiyorsa çok daha uzak bir mesafeye gidebilir.

Kum otu ve karahindiba çiçeklerine çimenlerin arasında sıkça rastlarız. Bu bitkiler kuruduklarında, tohumları paraşüte benzer. Bu tohumlar rüzgâr esintileriyle uzaklara taşınır. Havalar ısındığında ve yağmur yağdığında yeni bitkileri yetişir.

SUDA YOLCULUK

Kimi tohumlar akarsularda ve denizde yolculuk yapar. Hindistan cevizi tohumları içindeki hava boşluğu sayesinde su yüzeyinde aylarca yüzebilir ve kilometrelerce uzağa taşınabilir.

FIRLATMA YÖNTEMİ

Akdeniz salatalığı bitkisinin kapsüllü olgunlaşınca saptan ayrılır. Bu ayrılma sonucu patlayarak içinde biriken sıvı ve tohumlar hızla dışarı püskürür.

Kına çiçekleri de solmaya başladığında kapsüller oluşturur. Tohumlar olgunlaştığında bir kuşun ya da böceğin dokunmasıyla bu kapsül patlar ve ani bir hareketle tohumlar çevreye yayılır.

Siz de çevrenizdeki tohumları biriktirip toprağa ekmek isterseniz uygun mevsimde olgunlaşmış olanları seçmeyi unutmayın!

Merhaba arkadaşlar, yine ailecek yollara düştük. Pamukkale travertenleri ve horozu ile ünlü olan şehrimize, yani Denizli'ye gidiyoruz. Çok merak ediyorum acaba bu horozlar neden bu kadar ünlü? Bunu hep birlikte göreceğiz. Bir de Denizli demişken aklıma gelen başka bir şey daha var, o da adaşım Ömer. Yıllar önce ilkokul birinci sınıfta en iyi arkadaşım, babasının tayini çıkınca Denizli'ye taşınmışlardı. Acaba onu görebilir miyim? Soyadını hatırlayamadığım için internette de bulamıyorum. Bakalım Denizli'de bizi neler bekliyor.

NEREDE?

Önümdeki tablete dalmış Ömer'in soyadını hatırlamaya çalışırken ablamın beni dürtmesiyle kendime geldim. Öztürk müydü, Özyurt muydu. Başında Öz olduğundan eminim ama sonu nedense aklımda kalmamış. Ablam hemen başladı Denizli hakkında bildiklerini saymaya.

Kulaklarını dört aç, Denizli'nin komşu illerini sayıyorum: Muğla, Aydın, Uşak, Afyon, Burdur. Ayrıca ismine bakıp da yanıma, Denizli ilimiz deniz kenarında değildir!

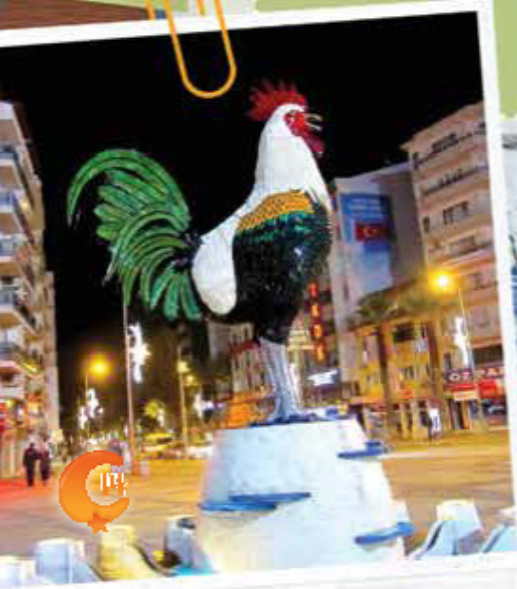

NE VAR, NE YOK?

Denizli'ye sabah erken vakitte vardık. Merkeze gidince horoz heykeli önünde poz verdik. Denizli horozlarının bu kadar ünlü olmalarının sebebi çok uzun süre aralıksız ötebilmeleriymiş. Hepimiz travertenleri görmek için sabırsızlanıyorduk. Otele eşyalarımızı bırakır bırakmaz soluğu Pamukkale'de aldık. Daha ilk görüşte dilimiz tutuldu. Travertenlerin güzelliği, şekilleri, içlerinde yürümek öyle etkileyiciydi ki kendimi bir rüyanın içindeymiş gibi hissettim. Travertenlerden hiç çıkmak istemesem de birkaç saat sonra orayı terk edip Hierapolis antik havuzuna gittik. Burası da muhteşimdi. Doğal kaynak suyun içinde yüzmek hepimize çok iyi geldi.

Sanki bir rüyanın içindeyim, ablaçığım bana çimdik atar mısın?

Memnuniyetle!

EN ESKİ, EN YENİ

O gece şifalı sularda yüzüp rahatladıktan sonra mışıl mışıl uyudum. Rüyamda Ömer'i gördüm, herhalde bu meseleyi kafama fazla takmışım. Ömer benden kaçıyor ben ise onun peşinde koşuyordum. Sanki saklambaç oynuyorduk. Sonunda lokanta gibi bir yere girdi, tam onu yakalayacaktım ki ablamın dürtmesiyle uyandım. "Hadî", diyordu "Hierapolis Antik Kentine gideceğiz." Hemen uyanıp hazırlandım. Suluğu antik kentte aldık. Basamaklardan zıplaya zıplaya sahneye kadar indim. Harika bir yerdi. Ardından Laodikya Antik Kentine gittik. Kazı çalışmaları on yıldır devam eden kentte Anadolu'nun en büyük stadyumu, iki tiyatro, anıt kapıları ve hamamlar bulunmuş.

Burası büyüleyici bir yer!

ÇOK İLGİNÇ

Tarihi güzelliklerinin yanı sıra Denizli doğal güzellikleri ve etkinlikleri ile de dikkat çekiyor. Çamur banyoları, şifalı suları, Ağlayan Kaya Şelalesi civarında yapılabilecek yürüyüşler, çok eğlenceli gözükse ama benim birtakım sebeplerden dolayı yapamadığım microlight uçuşu Denizli'de yapılabilecek eğlenceli aktivitelerden bazıları.

Yüksekten korkuyorum desene!

Eeee, şeyyy...

KİM VARMIŞ?

Denizli'nin ünlü isimleri saymakla bitmiyor. Oyuncu Defne Yalınz, Demet Akbaş, yönetmen Osman Sınay, pop müziğin en tanınan ismi Sezen Aksu, Türk halk müziğinin unutulmaz ismi Özgür Gönül, şarkıcı Sıla ve bestekâr Selahattin Pınar aklıma ilk gelen isimlerden.

NE YESEK?

Denizli seyahatimiz boyunca bir sürü şey yedik. Pirinç çorbası, keşkek, kuru fasulye, nohut, sarma, dolma, bulgur pilavı, kabak, soğan yahnisi tadı damağımda, adı aklımda kalan yemeklerden. Son gün yola çıkacakken babam son bir kez soğan yahnisi yemeye ne dersiniz, diye sorunca hepimiz koro halinde evet, dedik ve suluğu bir lokantada aldık. Soğan yahnisini masaya koyan garsonu görünce nasıl da şaşırdım. Bu Ömer'di, hemen tanıdı beni. Amcasının işlettiği bu lokantada hafta sonları ona yardım ediyormuş. Saatlerce lokantada kalıp sohbet ettik, birbirimizi nasıl da özlemişiz. Tam yola çıkacaktık ki ona bir türlü hatırlayamadığım soyadını sordum. Öztürk ya da Özyurt değil "Özgür"müş. İkimiz de güldük. Denizli maceramız Ömer'i de bulmamla daha da güzel sonlanmış oldu. Belki bir sonraki yolculuğumuz hangi şehrimize olacak.

Sanırım Denizli'den iyi müzisyenler çıkıyor. Hazır buradayken ben de şansımı deneyeyim. Do re miiiii!

CAN'IN EKRANI

Spor, sanat, bilim... ilgi alanın ne olursa olsun ona uygun bir şeyler yapabileceğin bereketli bir ay Mayıs. Bu ay da sana ilham olacak en güzel haberleri derledim.

1

PET ŞİŞELERİ ÖĞÜTEBİLEN ENZİM

Doğada yüzlerce yıl kalabilen pet şişeler çevre kirliliğinin önemli sebeplerinden biri. Bir grup araştırmacı tesadüfen, üreyen bir enzimin pet şişeleri öğütebildiğini keşfetti. Enzim üzerindeki çalışmalar devam ediyor. Eğer bir sorun yaşanmazsa bu enzim sayesinde çevre kirliliğinin önüne büyük oranda geçilebilecek.

2

DEĞİŞEN MÜZİĞE GÖRE DANS EDEN ROBOT

İsviçre'nin Zürih kentindeki ETH Zürih Üniversitesi'nde çalışan araştırmacılar, bir robota canlı müzik eşliğinde dans etmeyi öğretti. ETH Zürih'in ANYmal robotunun üzerinde müziği algılayabilen bir mikrofon yer alıyor. Mikrofon vasıtasıyla müziğin ritmi analiz ediliyor ve hareket rotası oluşturan bir veri tabanından uygun bir hareket seçilerek dans hareketleri oluşturuluyor.

4. İSTANBUL ÇOCUK MARATONU

Bu sene 4.'sü düzenlenecek olan İstanbul Çocuk Maratonu 13 Mayıs 2018 Pazar günü gerçekleşecek. Ben koşarım diyorsan ve 15 yaşından küçüksün bu maraton tam senlik. 9 Mayıs'a kadar kayıt yaptırtman gereken bu eğlenceli etkinliğin ayrıntılarına www.cocukmaratonu.istanbulinternet adresinden ulaşabilirsin.

3

6

TRT 40. ULUSLARARASI 23 NİSAN ÇOCUK ŞENLİĞİ ÇOŞKUYLA KUTLANDI

Bu yıl 40.'sı kutlanan TRT Uluslararası 23 Nisan Çocuk Şenliği'ne 40 ülkeden 800 çocuk katıldı. 15 Nisan'dan itibaren Bursa'ya gelen çocuklar burada çeşitli etkinliklere katıldılar. Kendilerini misafir eden aileler vasıtası ile Türk kültürü ve misafirperverliği hakkında da bilgi sahibi oldular. Şenlik galası ise Ankara'daki Cumhurbaşkanlığı Külliyesi Beştepe Millet Kongre ve Kültür Merkezinde gerçekleştirildi. Galaya katılan 800 çocuk ülkelerinin yerel kıyafetleri ile dans gösterileri yaparken galayı izlemeye gelenler de doyusuya eğlendi. Galanın ev sahipliğini yapan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan "Bizleri mutlu ettiniz, sizleri çok sevdik." diye konuştu.

5

MAHALLE MUHTARINDAN MİNİ KÜTÜPHANE

Sakarya'nın Ferizli ilçesinde muhtarlık yapan Fethi Tokaç, çocukların kitap okuma sevgisini artırmak amacıyla Merkez Camisi'nin altındaki boş bir alana mini bir kütüphane kurdu. Türkiye'nin dört bir yanındaki üniversitelere dilekçe yazarak kütüphanesine kitap toplayan Fethi Tokaç'ın kütüphanesi giderek büyüyor.

ÇOCUK KİTAPLARI DİJİTAL ORTAMDA

Severek okuduğun bir kitabın oyununu oynamak da istemez miydin? İşte bu arzuyla yola çıkan İngiliz uzmanlar çocuk kitaplarını 3 boyutlu hale getirerek sanal platformlara taşımayı düşünmüş. Bu sayede bir yandan kitap okurken öte yandan kitabın dünyasını yansıtan sanal ortamda bulunabileceğiz.

4

KİTAPÇININ KEDİSİ

Mayıs demek açık havada bol bol zaman geçirmek demek. Sen de bu güzel ayda illa bir ormanda veya koruda değil, bir bahçede, parkta, deniz kıyısında, hatta belki evinin balkonunda bile kitabını açıp okuyabilirsin. Dünyanın bütün gürültülerinden uzak, kuş ve rüzgârın müziği eşliğinde okuman için sana bu ay da üç güzel kitap tavsiyem var. Ben de sakın ikindüstlerinde kitapçı dükkânımızın arka penceresine kıvrılıp bol bol kitap okuyacağım bu ay.

Gökçe'nin Yolu

Yazan: Ahmet Büke

Güneşiği Kitaplığı

+11 Yaş

Şehirde yaşayan Gökçe'nin evdeki sorunlardan uzaklaşmak için yaz tatilini Maya halasının yanında geçirmesi, gittiği köyde aklına gelemeyecek maceralar yaşaması, ormanda yolunu bulurken kalbindeki yolu da keşfetmesini anlatıyor Gökçe'nin Yolu. Dokunaklı, duygusal, düşünmeni ve kendi yolunu bulmanı kolaylaştıran bu güzel romanı bence mutlaka okumalısın.

Denize Mektuplar Atan Çocuk

Yazan: Doğan Gündüz

Çizen: Dilek Yördem Ceylan

Yapı Kredi Yayınları

+7
Yaş

Anne babası bir deniz fenerinin bekçiliğini yapan çocuğun yaşadığı adada hiç arkadaşı yoktur. O da yeni arkadaşlar edinebilmek için çareyi mektuplar yazıp şişelerin içine koyarak denize bırakmakta bulur. Acaba kahramanımız bu yolla arkadaş bulabilecek midir? Bu biraz hüznü, aynı zamanda umut dolu hikâyeyi keyifle okuyacaksınız.

Şanslıyım! Şanssızım!

Yazan: Thomas Halling

Çizen: Eva Eriksson

İletişim Yayınları

+5
Yaş

Şanslı mısın yoksa şanssız mı? Peki ya şanslı veya şanssız olduğunu nasıl anlarsın? Onca şey olup biterken hayat bize birden çok yol sunar. Bizse bunlardan birini seçer, diğer yolları arkamızda bırakırız. "Şanslıyım! Şanssızım!" çift taraflı bir kitap. Kitabı okumaya her iki tarafından da başlayabilirsin. Fakat eminim ki nereden başlarsan başla bitirince çok şaşıracaksın!

UZAY KÂŞİFİ GÖKAY

Hoş geldin
oğlum!

Ben geldim
anneciğim!

Okuldaki meslek
eğitimin nasıl geçti?

Harikaydı
anneciğim!

Uzay kâşifi olmak
dışında bir meslek
ilgini çekti mi?

Tabii ki çekti!
Hatta iki meslek
arasında kaldım.

Bir tane de
değil yani?

Evet anneciğim.
Turizm ve otelcilik
mesleğini
düşünüyorum.

2022 yılında Dünya'dan 320 km yüksekliğe bir
turizm istasyonu kurulacakmış. 24 saat içinde 16 gün
batımı ve gün doğumu görülecekmiş.

Ben de orada
olmak istiyorum.

İkinci meslek
de arı
yetiştiriciliği!

Bunlar senin bildiğin
arılardan değil
anneciğim.

Öyle
mi?

Her yaz tatile sana geliriz
oğlum. İkinci meslek ne peki?

Ben arıdan
korkarım!

Dünyada yapay arıların polen
taşıma görevi üzerinde
çalışan bilim insanları
şimdi bu çalışmayı
Mars'ta kullanmayı
planlıyorlarmış.

Çünkü yapay arılar
Dünyadan çok daha ince
olan Mars atmosferinde yol alabilecek
güçte tasarlanmış. Arıların ulaşılması
güç bölgelere daha hızlı gidebilecekleri ve daha
kısa zamanda keşifler yapabilecekleri
düşünülmüştü.

İsmi de
"Mars arıları"
olacakmış.

O kadar da
korkutucu
değilmiş.

Anneciğim uzay kâşifi
olmak dışında hangi
mesleği seçeyim?
Yardımcı ol lütfen!

YEŞİLCAN'IN MACERALARI

Sağlıklı Yaşam İçin Dumandan Uzak Dur!

Yeşilcan ve arkadaşları bisikletlerle tur atarken hem spor yapıyor hem de temiz hava alıyorlardı.

Efe nerede kaldı?

Evet, ortalarda gözüküyor.

Bir aksam olmalı. Evine gidip bakalım.

Yeşilcan ve Ece, Efenin evine geldiler.

Geçmiş olsun Efe. Ne oldu birden ortadan kayboldun, iyi misin?

Ne olduğunu ben de anlamadım Yeşilcan. Birden nefesim kesildi. Ailemle doktora gittik.

Neyin varmış Efe?

Sigara yüzünden rahatsızlanmışım.

Ne? Sigara mı? Sen sigara içmezsin ki!

Tabii ki Efe sigara içmiyor çocuklar. Ama evde içilen sigaranın dumanı onun hastalanmasına sebep olmuş. Buna pasif içicilik deniyor. Ama artık ne evde ne başka bir yerde asla sigara içmeyeceğiz.

Efenin ailesinin söyledikleri
Yeşilcan ve Ece'yi sevindirdi.

Kimse yanında sigara
içilmesine izin vermemeli.
Böylece pasif içici olmaz,
hastalanmaz.

Okulumuzdaki Yeşilay Kulübümü
harekete geçirelim. Afişler
hazırlayalım, okulun her
yerine asalım.

Ertesi gün pasif içiciliğe karşı afişler
hazırlayıp okulun her yanına asıldılar.

Bir hafta sonra...

Bundan sonra bir Yeşilay gönüllüsü
olarak çalışacağım. Sevdiklerimi sigara
içmemeleri konusunda uyaracağım.

haha
hahaha

Üç arkadaş neşe içinde
birbirlerine sarıldılar.

ALİ GEL

Benim adım Ali. Ali Gel. Benim bir de kutum var. Ama bu sıradan bir kutu değil! Acayip şeyler kutusu. Çünkü elime bir kitap alıp içine girdiğimde, kendimi kitabın içinde buluyorum. Ha bu arada şu gördüğünüz de Kuş! O da konuşuyor!

KRALİÇE PENGUENLER

Dünyanın her yerine gidebileceğim bir kutum var ama seyahat etmek benim için de hiç kolay değil. Çünkü nereye gideceğime bir türlü karar veremiyorum. Dünya o kadar güzel ki bir yer seçmek bazen saatlerimi alıyor. Dondurmacıda bile bu kadar zor karar veremiyorum ben.

- Vermiyorsun çünkü sade ve çikolatalıdan başka dondurma yemiyorsun!
- En çok onları seviyorum.
- Karamelli ve kavunlu da denemelisin.
- Nereye gidelim, hadi bir yer söyle.
- Köşedeki dondumacıya ne dersin?
- Bunun için kutuya ihtiyacımız yok. Ya sen Antarktika'ya ne dersin?
- Ne? Antarktika mı? Hani Eskimo çocuklarla dondurmalarımızı ateşt...
- Hayır hayır! Orası Arktika'ydı yani Kuzey Kutbu. Antarktika, Güney Kutbu'nun adı.
- Ne yapacağız orada? Yine somon balıklı pembe dondurma mı yiyeceğiz?
- Mümkün değil.
- Niye mümkün olmasın?
- Mümkün değil çünkü Antarktika'da Eskimo çocuk falan yok. Hatta hiç çocuk yok.
- Kimse gitmediğine göre bir bildikleri vardır. Biz de gitmeyelim.
- Ama penguenler var!
- Penguenler mi?

- Evet, kral penguenler!
- O zaman başka. Ben hayatımda hiç kral penguen görmedim. Şöyle bir bakıp gelemim öyleyse.
- Fakat sıkı giyinmemiz lazım.
- Benim için sorun yok. Benim yaradılıştan tüylerim var. Sen kendini düşün.

Mayıs ayıydı ve ben annemin çoktan ortarlardan kaldırdığı kabanımı, kalın kazaklarımı dolaptan çıkarıp üst üste giydim, botlarımı ayağıma geçirdim, atkıyı iyice boynuma doladım ve babaannemin ördüğü penguen desenli kalın yün beremi taktım.

- Acele edelim Kuş, bunların içinde buharlaşacağım neredeyse!
- Dua et de annen seni bu hâlde görmesin!

Birkaç sarsıntıdan ve boşlukta uçuyomuş hissinden sonra Antarktika'ya geldik. Hayatımda gördüğüm en ama en soğuk havanın burnumun ucunu neredeyse ısırdığını hissetmem sadece birkaç saniyemi aldı.

- Do do do do donuyoruz Kuuuuş!
- Burası gerçekten soğukmuş. Hadi neredesin şu kral penguenler, bakıp hemen tüyelim bu bu bu burrrrrdan!

Birkaç yüz metre ileride, ısılt ısılt yanan buzların üzerinde, uzun siyah bir çizgi kıvrıla kıvrıla hareket ediyordu.

- Şunlar olmasın?
- Evet evet! Onlar işte! Koş! Koş!

Buzda koşmak hiç akıllıca bir şey değil, emin olun. Daha birkaç adım atmamıştım ki yere yapışıverdim. Allah'tan buzun üstüne en yumuşak tarafım denk geldi. Dşer düşmez de penguenlere doğru kaymaya başladım. Kuş ise buz tutmak üzere olan kanatlarını hızlı hızlı çırparak arkamdan geliyordu. Derken bir elin beni kabanımdan yakalayıp çektiğini hissettim.

– Siz ıldıldınız mı?

İlk anda çok korktum. Çünkü bir kutup ayısı tarafından enselendiğimi zannettim. Ama Antarktika'da kutup ayısı bile yaşamadığı aklıma gelince biraz rahatladım. Zaten korkmamı gerektirecek bir şey de yoktu aslında. Kocaman turuncu bir kabanın içinde sakallarına kadar buz tutmuş bir adam beni yakalamıştı.

– Anlaşıldığı kadarıyla sizin bir kutunuz var ve buraya öyle gelmişsiniz. Ama kutu ile de olsa hiçbir çocuğun buraya gelmemesi gerek.

– Bi bi biz çok özür dileriz. Ben Ali. Ali Gel. Bu da Kuş.

– Donmuş bir Kuş de artık sen ona!

– Burada biraz daha kalırsanız ikiniz de donmuş olacaksınız. Neden Antarktika'ya geldiniz?

– Kral penguenleri görmek için.

– Aaa! Bakın işte bu haklı bir sebep. şanslısınız çünkü buraya doğru geliyorlar.

Az önce uzaklarda gördüğümüz siyah çizgi aslında bir penguen kafilesiydi ve onları artık rahatlıkla görebileceğimiz kadar yakına gelmişlerdi.

– Vaaaay! Ne kadar da kocamanlarmış!

– Evet, oldukça iridirler.

– Bunlar kuş değil mi? Kuş bunlar!

– Evet, penguenler kuştur ama uamazlar.

– Yazık. Kuş dediğin umalı!

– Uamazlar ama çok iyi yüzebilirler. Burada uçmaları gerekmez zaten.

– Ne yiyorlar bunlar?

– Balık tabii ki!

– Bir şey sorabilir miyim? Siz burada ne yapıyorsunuz?

– Ben mi? Ben bir bilim insanıyım. Burada penguenler hakkında araştırma yapıyorum.

Penguenleri merak eden iki çok meraklı olarak yine dört ayak üstüne düşmüştük. Aslında ben tam olarak dört ayak üstüne değil de sırt üstü düşmüştüm ama neyse.

– Bakın bunlar anne penguenler.

Yumurtalarını baba penguenlere bırakıp yüzlerce kilometre uzaktan deniz kıyısına beslenmek için geldiler. Burada karınlarını iyice doyurdular. şimdi yumurtalarının ve eşlerinin yanına gidiyorlar. Giderken de yanlarında onlar için bol miktarda yiyecek götürüyorlar. Çünkü yavrular yumurtalardan çıktıklarında onları beslemeleri gerekecek.

– Nerede yiyecekler? Elleriinde bir şey görmüyorum ben.

– Midelerinde.

– Midelerinde mi?

– Evet, eşlerinin yanına gittiklerinde midelerindeki fazla yiyeceği kusup çıkaracaklar. Yavrularını bunlarla besleyecekler.

– Bğ!

– Niye yle söyledin? Bu senin anne sütü emmen gibi bir şey.

– Evet, aslında doğru. Hiç böyle düşünmemiştim.

– Bu onlar için çok uzun ve zor bir yolculuktur. Yılın bu zamanlarında Antarktika çok soğuk olur ve kuvvetli fırtınalar çıkar.

– Bence onlara kral değil kraliçe penguen demek lazım.

– Evet, bence de!

– Hadi artık gidi! Burnun soğuktan patlıcan gibi morardı. Kuşunsa kanatları donmak üzere.

– Gagam ga ga ga gam asıl...

Gerçekten çok üşümüştük. Hemen geri döndük. Odama döner dönmez hamama girer gibi oldum. Meğer bizim ev ne kadar da sıcakmış. Kendimi kutunun içinden dışarıya attım. Tam üstümdelikleri çıkaracaktım ki annem kapıda belirdi. Üzgün gibiydi ama beni o hâlde görünce, aklı başından gitti!

– Ayyy! Üstüme iyilik sağlık Ali ne yapıyorsun oğlum? Niye böyle kat kat giyindin?

Ne diyeceğimi bilemedim. Kuş uçup gitti. Bir köşeden kıs kıs gülüyordu. Annem beni böyle mayıs ortasında kabanlar, kazaklar, atkılar, bereler

içinde görünce hem şaşırılmış hem de korkmuştu. Ama birden aklıma çok parlak bir fikir geldi.

– Sürpriiiiiiz! Anneler günün kutlu olsun anneciğim! Seni çok seviyorum!

Evet, biraz farklı bir anneler günü sürprizi oldu ama anneler için bunun ne önemi var. Annenize, onu ne kadar çok sevdiğinizi söyleyin de nasıl söylerseniz söyleyin. Ya da hangi gün söylerseniz söyleyin. Anneler gününü beklemenize gerek bile yok. Aslında en güzeli her gün söylemek. Benden demesi.

– Unuttum sandın değil mi? Ama unutmadım! Seni çok seviyorum anneciğim. En az penguen yavruları kadar!

– Penguen mi? Biraz kilo aldım ondan mı böyle dedin sen şimdi?

– Yok yaaa! Öyle aklıma geldi.

– Kuş gülme Kuş! Ne gülüyorsun?

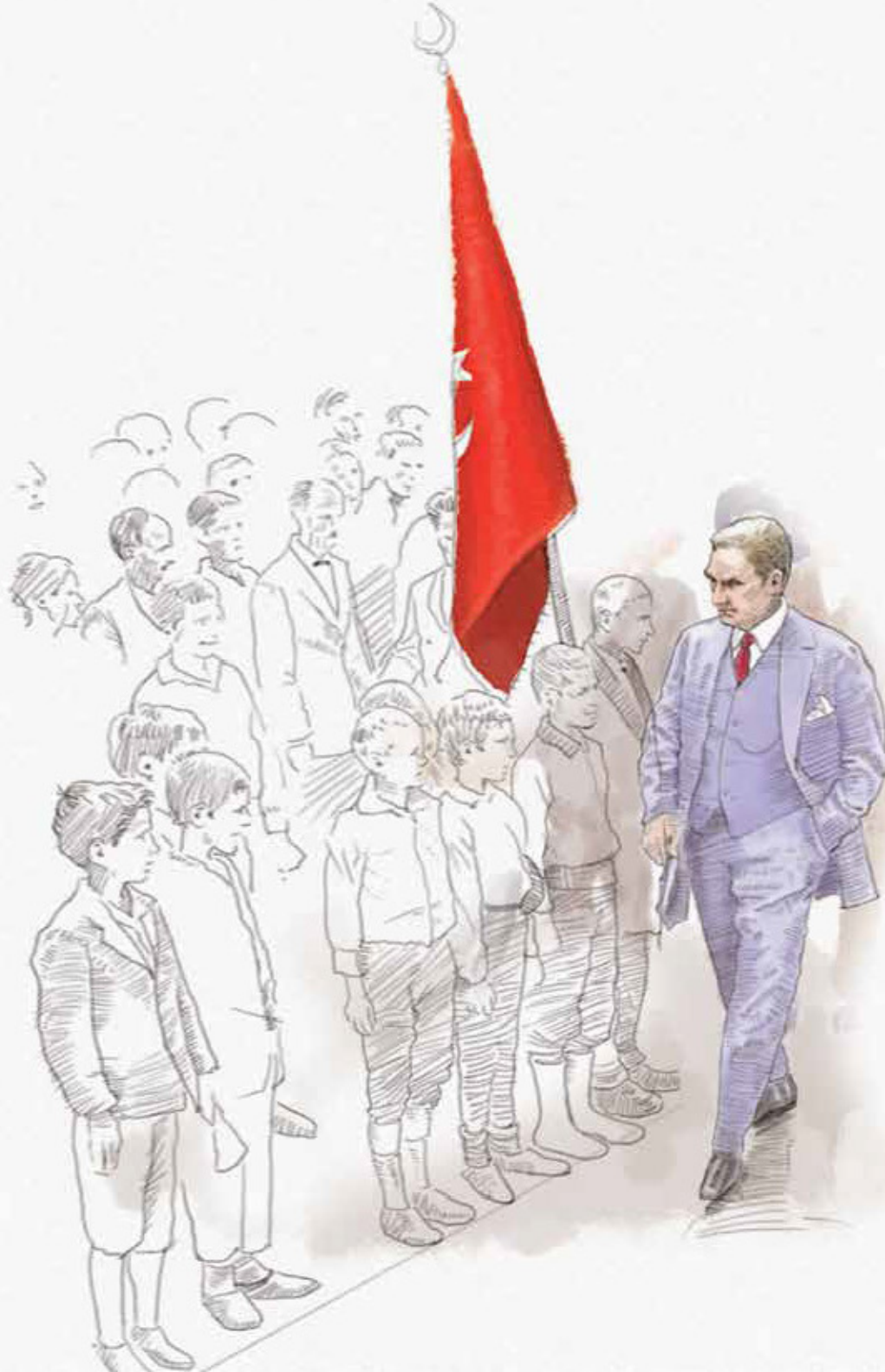

ATA'MDAN HATIRALAR

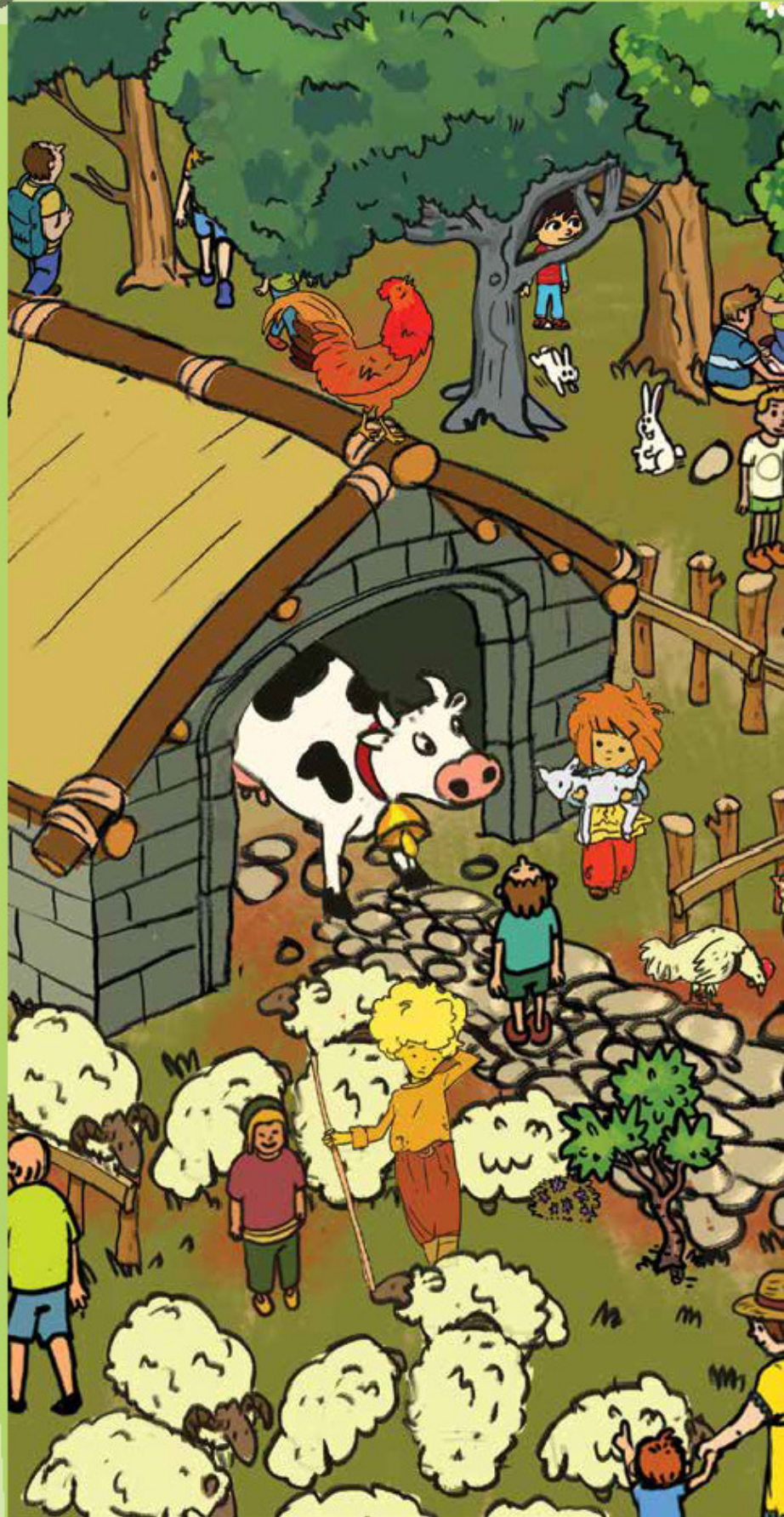
Gençler! Vatanın bütün ümit ve istikbali size, genç nesillerin anlayış ve enerjisine bağlanmıştır.

Mustafa Kemal Atatürk

TRT ÇOCUK KAHRAMANLARI ÇİFTLİKTE

Daha önce hiç çiftliğe gittin mi?
Seni bilmem ama baksana bizim
kahramanlarımız gitmiş bile. Onları
görebiliyor musun? Hadi ekilmiş
tarlaların, hayvanların ve ağaçların
arasında aşağıda verdiğimiz görselleri
bulmayı bir dene bakalım.

ELİF'İN DERSLERİ

Şeftali

Vitaminlerinin tümünü şeftalide bulabilirsiniz.

Şeftalinin ilkbaharda erkenden açan pembe renkli çiçekleri yabani güle benzer.

Şeftalinin meyvesi taze olarak yendiği gibi meyve suyu olarak da içilebilir.

Bu yüzden şeftaliler çok enerjik meyvelerdir.

Şeftaliler kış aylarında reçel ve marmelat olarak işe yarar. Vitaminlerin tümünden faydalanmak için şeftaliyi kabuğuyla birlikte yemelisiniz.

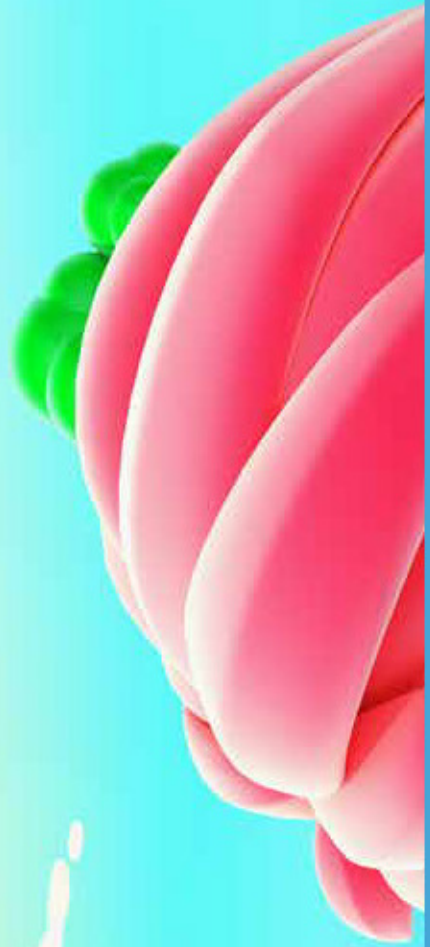
TRT
Çocuk
DERGİSİ

Radyo Rafadan'dan
Hepinize Selamlar

RAMAZAN'DA HER GÜN TRT ÇOCUK'TA

Ramazan Günce'si

YENİ!

SES VERSEM DUYAR MISIN?

“Evet, sevgili dinleyiciler, Radyo Rafadan’ın ilk canlı yayınına hoş geldiniz.” diyen sesim kulaklarında mı? Yoksa radyo yayını yaptığımız bölümü izlemedin mi henüz? Belki bu sefer izlemek yerine gözlerini kapatıp dinlemeyi denersin. Tıpkı radyo dinler gibi. Daha önce hiç radyo dinledin mi? Yok canım, radyoda sadece müzik dinlenmez ki Haberler, kültür sanat programları, hatta günümüzün televizyon dizileri gibi yalnızca sesteki ibaret radyo oyunları bile dinlenebilir. Şimdilerde televizyon, internet, hatta üç boyutlu sinemalar radyonun yerine geçse de çok değil, anne babanızın çocukluğunda her evde birer radyo olur, her şey radyodan öğrenilirdi. Nasıl mı? Merak ediyorsan seninle radyonun geçmişine bir yolculuk yapalım mı, ne dersin?

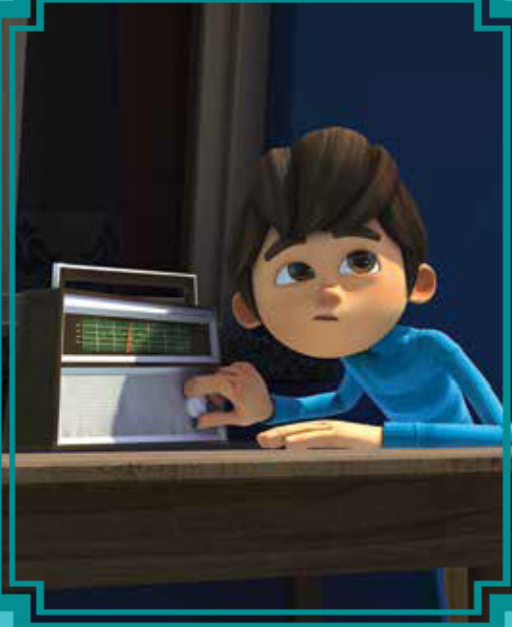
Sesim Geliyor mu?

Radyonun nasıl çalıştığını anlamak çok da zor değil. Radyo vericileri tarafından uzaya gönderilen ses dalgaları, evler, arabalar veya cep telefonlarındaki anten görevi gören radyo alıcıları sayesinde toplanıyor. Bu şekilde vericilerden çıkan sesleri alıcıların olduğu dilediğimiz yerden dinleyebiliyoruz. Radyonun nasıl çalıştığını anlatması kolay olsa da radyo çok eski değil, 1898 yılında İtalyan mucit Marconi tarafından icat edilmiş. İlk radyo sinyali karadan 900 metre ötedeki bir gemiye iletilmiş. Kıtalar arası ilk radyo sinyali ise yine Marconi tarafından 1901 senesinde gönderilmiş. Marconi'nin İngiltere'den yolladığı sinyal Kanada'dan alınmış.

Alo Alo, Burası İstanbul Telsiz Telefonu

Türkiye'de ilk radyo yayınının 6 Mayıs 1927'de Eşref Şefik Bey tarafından yapıldığını biliyor muydun? İlk anons da şöyle başlamış: "Alo alo, muhterem samiin (değerli dinleyiciler), burası İstanbul telsiz telefonu." Demek ki o zamanlar radyoya telsiz telefon diyorlarmış. Pek de yanlış bir tanımlama değil doğrusu. İlk yayınların yapıldığı dönemde kimsenin evinde radyo alıcısı olmadığı için, yayının yapıldığı İstanbul Sirkeci'deki Büyük Postane'nin önüne hoparlör konur, yayın buradan yayınlanırmış. İlk yıllarda sadece akşamları 5 saat kadar yayın yapılırken özellikle 1940'lı, 50'li yıllarda radyo Anadolu'ya da yayılmış.

Konuşan Kutu

Televizyonun adı bile yokken neredeyse herkesin evinde bir radyosu vardı. Dünyada ve ülkede olup bitenler radyodan öğrenilir, kültür sanat programları dinlenir, hayat radyoya göre planlanırdı. Herkesin sevdiği program başkaydı. Bütün hafta o program ipe çekilir, heyecanla dinlenirdi. Radyo programının olmadığı anlarda ise müzik çalardı. Şimdilerde televizyonun izlenmese bile açık olması gibi o zamanlar da her an radyo açık olur, hayatın fonunda bir ses olarak belirirdi.

Arkası Yarın

Özellikle 1970'li yıllarda favori radyo programları radyo tiyatrolarıydı. Tıpkı günümüzdeki televizyon dizileri gibi radyo tiyatrolarının da bir sonraki bölümü heyecanla beklenirdi. Radyo Tiyatrosu haftada iki gece ve cumartesi sabahları yayınlanır, arkası yarın ise hafta için her sabah yayına girerdi. İsminin "Arkası Yarın" olmasının sebebi de oyunun bir sonraki gün devam etmesiydi. Radyo tiyatrosunda sadece oyuncuların konuşması ve telefon, kapı, kuş, saat, yağmur gibi seslerin efektleri ile müzikler yer alırdı. Geri kalan her şey ise dinleyenin hayallerine bırakılırdı.

Koşun Koşun Radyo Başına Çocuk Saati'ne

Radyoda her yaş grubuna uygun program olurdu. 1940'lı yılların başında yayına başlayan ve çocuklar için hazırlanan Çocuk Saati programı "Günaydın kardeşler, selam selam size, koşun koşun radyo başına çocuk saatineeee." şarkısıyla başlardı. Çocukların seslendirdiği radyo tiyatrosu ve çocuk şarkıları yer alırdı. O dönemin çocukları yani anne babalarımız için radyo âdeta büyülu bir kutuydu. Çocuk Saati gibi "Çocuk bahçesi" ve "Okul Saati" programları da çocuklar tarafından iple çekilerek dinlenirdi.

Radyo Hiç Biter mi?

Şimdilerde pek radyo dinleyen yok. Televizyonlar, internet, reklam panoları hep bize görsel şeyler sunuyor. Oysa radyo hayal gücümüzü harekete geçiren bir alet. Hâlâ radyo dinleyebiliriz. Evlerimizde radyo yok belki ama radyo kanalları internet üstünden de yayın yapıyor. Hatta cep telefonlarında, müzik dinlediğimiz MP3 çalarlarda da radyo bulunabiliyor. Dahası şimdilerde "podcast" de dinleyebiliyoruz. Podcast, radyo programlarının kayıtlarına deniyor. Canlı yayınları kaçırsak da podcastler sayesinde dilediğimiz yerde dilediğimiz zaman programları dinleyebiliyoruz.

TARİHİN KÖŞESİNDEN BİR KÖŞE: ALAY KÖŞKÜ

Sirkeci'den yokuş yukarı yürüyüp de Sultanahmet'e doğru gittiyseniz, mutlaka önünden geçmişsinizdir. Hani şu tam köşede, güzel mi güzel, yüksek bir yapı. Evet evet: Alay Köşkü, tam da burası!

Alay Köşkü, padişahların resmigeçit törenlerini izlemesi, asker ve halkı selamlaması amacıyla inşa edilmiş. Bu nedenle buraya "Selam Köşkü" de deniyormuş. Şimdiki hâlini 1819 yılında alan bu köşk, aslında Fatih Sultan Mehmet döneminden beri varmış. Ama birçok kez yıkılmış, son olarak da padişah II. Mahmud'un emriyle yeniden inşa edilmiş.

Osmanlı İmparatorluğu döneminde sefere çıkılmadan önce askerler, tüm silahları ve gereçleriyle birlikte bir geçit töreni düzenler, padişah da onları bu köşkten izler ve selamlarmış. Ayrıca, şehrin esnaf ve tüccarlarının seyyar sayımının yapıldığı lonca alaylarını da padişah yine bu köşkten izlermiş.

Üç katlı taş bir yapı olan Alay Köşkü'nün ahşap olan dış cephesi ise mermer ile kaplı. Gülhane Parkı'na bakan iki kanatlı iki kapısı ile on dört adet penceresi bulunmakta. Köşkün pencere kemerleri, Hattat İzzet Molla tarafından yazılan yazılar, pencereler ise demir parmaklıklarla süslü. Yapının üstünü örten kurşun kaplı külahın altında yer alan kubbenin içinde ve sofanın tavanında da zengin kalem işi süslemeler insanı kendisine hayran bırakacak kadar güzel.

Ne Demek?

Alay, "herhangi bir törende veya gösteride yer alan ve sıralı olarak giden insan topluluğu" anlamına geliyor.

Günümüzde

Alay Köşkü uzun yıllar farklı amaçlarla kullanılsa da 2011 yılından itibaren "Ahmet Hamdi Tanpınar Edebiyat Müzesi ve Kütüphanesi" olarak hizmet veriyor. Yolunuz bu taraflara düşerse Gülhane Parkı'nın keyifli sesleri eşliğinde kitaplar arasında göçerlik yapmak için buraya mutlaka uğrayın. Kütüphane ile iç içe olan müze kısımlarını da gezmeden geçmeyin derim.

SES İLE RESİM

ÇİZEN KÂŞİFLER

Bana annemi sorsalar onu "tam anlamıyla bir radyo tutkunu" diye anlatırım. Gerçekten de öyle. Sabah uyanır uyanmaz yaptığı ilk şeylerden biri radyo açmaktır. Çünkü bir zamanlar o da radyocuymuş. Programlar hazırlayıp sunmuş. Bu tutkusu da ta çocukluğundan geliyormuş. Annemle birlikte, arkadaşı, radyo prodüktörü Gülay Oktar ablayı, TRT İstanbul Radyosu Harbiye stüdyolarında ziyarete gittik. Bakın radyoyu ve radyocuyu nasıl masal gibi anlattı bize.

oradan geçerken arabayla, cama yapışıp o çok camlı binanın içine girmeyi hayal ederdim. Çocuk kalbimi çok cezbetmiş bir binaydı burası. Radyoya çok gönül vermiş bir insanım yani. Sonra büyüdüm Radyo-Televizyon okudum. Staj için çocukluk hayalim olan o heybetli, çok camlı binaya geldim. Geliş o geliş.

Radyocu kimdir Gülay abla?

Gülay Oktar: Radyocu önce bir ressamdır. Çünkü sesle resim çizer. Bu çok değişik, büyüğü bir şeydir. Sadece ses efektleri kullanarak sizi istediğiniz yere ve zaman dilimine götürebilir. Mesela Orta Çağ'da bir şövalye savaşına ya da bir yangın alanına. Çırtılar, korkmuş bağırان insanlar, öksürenler vs. İnanın dinlerken bir süre sonra boğazınızda o isin kokusunu hissedersiniz. Bu da radyonun gücüdür işte. Sadece duyduklarınızla size o anı yaşatandır radyocu. Radyocu olmak demek, aynı zamanda kâşif olmak demek. Çok şey keşfedersiniz radyo için. Keşfettikçe açılan bir dünyadır radyo. Aslında bu bir oyun gibidir. Yani kapıdan kapıya. Bir kapıyı açıyorsunuz 5 kapı daha çıkıyor. 5 kapıyı açıyorsunuz 25 kapı daha çıkıyor. Kâşif olmak bu yüzden radyocu olmak biraz da.

Siz nasıl radyocu oldunuz Gülay abla?

Gülay Oktar: İstanbul'da yaşayanlar bilir, TRT İstanbul Radyosu'nun Harbiye'deki binası gerçekten görülmeye değerdir. Heybetlidir. Daha çocuk yaşlardayken

Radyocu ne iş yapar?

Gülay Oktar: Radyocu radyo programı yapar. Müzikli radyo programları ya da sözlü radyo programları. Sözlü programlara eğitim-kültür programları diyoruz biz TRT'de. Çünkü buradaki asıl amacımız müzik çalıp insanları eğlendirmek değil, onları bilgilendirmek. Bunun için de önce kendimiz derin bir araştırma yaparız. Önce biz öğreniriz sonra dinleyiciye aktarırız. Radyocunun görevi dinleyici ile bilgi arasında köprü olmaktır.

Nasıl radyocu olunuz?

Gülay Oktar: TRT için konuşursak buradaki prodüktör (yapımcı) arkadaşlarım çok farklı mesleklerden. Peyzaj mimarı da var, psikolog da, edebiyat mezunu da. Aslında radyocu olmak için illa şu bölümü okumanız gerekli diye bir şey yok. Her mesleğin eğitiminin başka bir katkısı var radyoculuğa. Ben iletişim okuduğum için şanslıyım. Çünkü iletişim fakültelerinde her şeyden biraz okutulur. Tıpkı radyo programı gibi. Ama illa şu okulu okumanız gerek diyemem. Biraz gönül vermeniz gerek. Gönül işi radyoculuk.

Bir radyocuda bulunması gereken en önemli özellik sizce nedir?

Gülay Oktar: Bir radyocunun eli kalem tutmalıdır. Elde ettiğiniz bilgileri dinleyiciye aktarmanız için iyi metinler yazmalısınız. Sağlam bir Türkçe bilgisi zaten birinci sırada olmalıdır. Gazete haberi yazar gibi yazamazsınız bir radyo metnini. Yazdıklarınızla etkilemeli, büyülemelisiniz âdeta. O an yaptığı işten kopabilmeli ve sizinle yolculuğa çıkabilmeli dinleyici. Onun dışında çok iyi bir araştırmacı olmalı ve yeni araştırma yöntemleri bulmalıdır.

Mesleğinizin keyifli tarafları nelerdir?

Gülay Oktar: Sınırsız olması benim için en keyifli tarafı. Kocaman bir dünya radyo. Sesle çızıyorsunuz her şeyi ve o sesleri istediğiniz gibi kullanabiliyorsunuz. Dünyanın her yerine, zamanın herhangi bir noktasına gidebilirsiniz. Uzun boşluğunda dolaşabilirsiniz, her şeyi yapabilirsiniz. Konu o kadar sınırsız ki! Her şeyin programı yapılabilir.

Mesleğinizin zorlukları nelerdir?

Gülay Oktar: Zamanla yarışıyor olmak. Hazırlıkları belli bir tarihe kadar bitirmek. Programı yayın akışındaki planlanan saate yetiştirmek. Planlanan süre uzunluğunda yapmak.

Bir radyo programının yayını nasıl gerçekleşiyor?

Gülay Oktar: Programlar canlı yayın ve bant yayın diye ikiye ayrılır. Bir stüdyomuz var. Bu stüdyo, kalın bir camla birbirinden ayrılmış iki odadan oluşur. Biz buraya akvaryum diyoruz. Camlı bölmenin bir tarafında bir masamız olur. O masada kulaklıklar, mikrofonlar ve bilgisayarlar vardır. Programın bir sunucusu olur. İçeriğine göre de konukları olabilir. Sunucu ve konuklar bu bölmede oturur. Diğer odada, yani camın diğer tarafında da programın prodüktörü ve ses teknisyeni oturur. Ve program başlar. Bant yayında ise program önceden kaydedilir. En büyük avantajı eğer konuşurken hata yaparsanız montajla düzeltilebilir. Sonra planlanan saatte teknisyen tarafından yayına verilir. Canlı yayında yapılan hataların telafisi yoktur.

Bu röportajı okuyup "Ben radyocu olacağım." diyen arkadaşlarımız neden radyocu olmak istesinler sizce?

Gülay Oktar: Bulmaca çözmeyi seviyorlarsa radyocu olsunlar. Resim yapmayı, keşfetmeyi seviyorlarsa radyocu olsunlar. Paylaşmayı seviyorlarsa radyocu olsunlar. Ve... Hiç tanımadıkları dostları olsun istiyorlarsa radyocu olsunlar.

Harika bir sohbet oldu Gülay abla tüm arkadaşlarıma adma teşekkür ederim. Senin programın "Paris Ekspresi"ni de TRT Radyo 3'te dinleyeceğim. Müzik kültürümü ve tarih bilgimi arttıracam.

SEN ARAŞTIR

- ☐ Prodüktör
- ☐ Yapımcı
- ☐ Stüdyo
- ☐ Yayın akışı
- ☐ Sunucu/spiker
- ☐ Program metni
- ☐ Ses teknisyeni
- ☐ TRT İstanbul Radyosu
- ☐ Harbiye Radyo Evi

UZUN İNCE BİR YOLDAYIM

Uzun sürecek bir işe başlarken "Maraton başlıyor." deriz. Peki, nedir bu maraton, sadece bir koşu yarışı türü müdür? Hadi bu ay hep birlikte maraton koşusuna yakından bakalım.

Maratonun tarihi epey eskiye dayanıyor. MÖ 490 yılındaki Perslerle Atinalılar arasında gerçekleşen savaş sonrasında Philippides isimli bir asker Maraton şehrinden Atina'ya koşmuş ve halka savaş kazandıklarını haber vermiş. Yaptığı bu uzun koşu daha sonraları Olimpiyat Oyunları'nın vazgeçilmez yarışı olmuş.

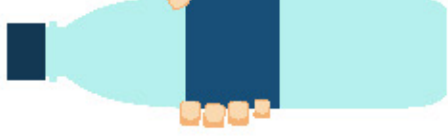
Maraton, 42 kilometre 195 metre süren çok uzun bir yarış. Böylesi bir yarış kazanmak değil, tamamlamak bile büyük başarı. Bu uzun koşuya günler, geceler, haftalar, aylar boyunca özellikle koşu ve ağırlık kaldırma antrenmanları ile sıkı bir şekilde hazırlanmak gerekiyor.

Duyunca çok şaşıracaksın ama söylemem gerek: Bir maraton koşucusu bir yarışta ortalama 3 kilo kaybeder. Bu yüzden bu zorlu yarış esnasında sporcuların dinlenmesi, yemesi ve içmesi serbesttir. Hatta onlar için her 5 kilometrede bir yiyecek-içecek noktası konur. Bu sayede sporcular enerjilerini toplayarak yarışa devam edebilir.

Maraton parkuru yaklaşık 21 kilometre uzunluğunda olur. Bu mesafeden sonra sporcular geldikleri yolu geri koşarlar. Bunun sebebi maratonun yollarda, caddelerde, sokaklarda yapılmasıdır. İnşili çıkışlı yollar ve rüzgârın yönü haksızlık yaratmasın diye aynı yol bir de tersten koşulur.

Türkiye’de maraton denince akla İsmail Akçay ismi gelir. İsmail amca 1966 yılında Balkan Olimpiyatları’nda birincilik, 1967 Olimpiyat Oyunları’nda ise dünya dördüncülüğü elde etmiş. Uzun zaman maraton koşularına katılan ve pek çok başarı elde eden İsmail amca aynı zamanda maraton koşan ilk Türk atleti sıfatına da sahip.

Biliyor musun, bizim yaşımızdakilere özgü maraton yarışmaları da gerçekleşiyor. Korkma korkma, biz tabii ki 42 kilometre koşmayacağız. Bu sene 4.’sü 13 Mayıs günü İstanbul’da gerçekleşecek olan Çocuk Maratonu’na sen de katılıp kendini denemek istemez misin? Unutma, maratona katılmak için 9 Mayıs’a kadar kayıt yaptırman gerekiyor. Şimdiden başarılar!

EVLIYA ÇELEBİ

Evliya Çelebi spor yapmayı çok sevmiş. Saatlerce yürümeye, at üstünde günlerce yol almaya bayılmış.

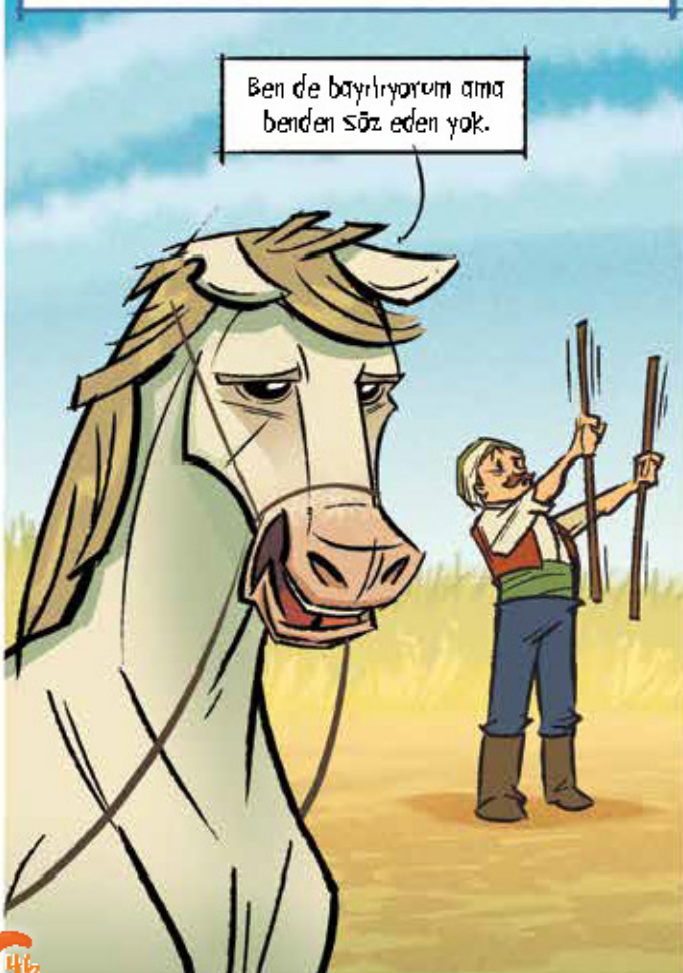
Sporu ben de çok seviyorum ama bazen çok abartıyorsun Çelebi. Çok yoruldum çok.

Sen üzülme Küheylan'ım. Şu dağın eteğine vardık mı mala vereceğiz.

Seleçkılı Sultanı Alparslan döneminden beri Anadolu'da yetişkin erkeklerin at üstünde oynadığı cirit adı bir oyun varmış. Evliya Çelebi de bu oyunu oynamaya bayılmış.

Ciritin oynanacağı alanda, davul çalınır ve izlemek isteyenlere haber verilir. Eskiden şimdiki iletişim araçları olmadığı için telal o günlerin haber merkezi gibiymiş.

Ben de bayılırım ama benden söz eden yok.

Dayduuk daymadık demeyin. Yıgıtlar meydana toplandı... Saffkan atlar hazırlandı... Cirit oyunu başladı...

DONGİ!
DONGİ!

Bu duyurudan sonra halk
alanda toplanır.

Keşke ben de ata
binmeyi bilseydim.

Daha önce en sağdaki oyuncu ile oynamıştım.
Pek güçlü bir rakiptir. Ona dikkat et.

Takımlar alanın iki yanına dizilir, son hazırlıklarını yapar.

Göreceğiz bakalım, el mi
yaman ben mi yaman...

Oyuncular ellerine bir sapa alır, diğer ellerinde de yedek bir sapa bulundurmaya. Bu sapaya cirit denir, oyun da adı bu
sapadan alırmış. Oyunculardan biri atıyla öne çıkar ve diğer takımdan birini kaptırmaya davet eder.

Var mı benimle
kaptırmak isteyen!

Bu benim gibi atı,
hemen öne atarsın tabii.

Karşı takımdan olan atlı gelince, oyuncu
elindeki ciriti ona doğru savurur ve
kaptırır. Ciriti rakibine ulaştırabilirse
puan alır, eğer ata çarparsa puan
kaybeder. Yani oyun sırasında atların
korunması çok önemlidir.

Bu oyunun en sevdiğim
yönü, atları koruması.

Aynı zamanda rakibe çok yaklaşarak çrit atmak erdemli görülmezmiş. Yakındayken rakibine çrit atmayana ayrıca puan verilirmiş.

Hadi bağışladım seni. Şimdi uzaklaş da oynamaya yeniden başlayalım.

Çocukların oynamasının uygun olmadığı ancak yeterli bilgi birikimi ve deneyime sahip olan yetişkinlere özel olan bu oyunu Evliya Çelebi çok oynamış.

Şu oyunu seyahat yazarıymış. Gezdiği gördüğü yerleri hiç durmadan yazarmış.

Ben yazarların hep bir köşede oturup hiç durmadan yazdıklarını sanırdım. Demek spor yapmaya da vakit ayırıyorlar.

Bu oyun aynı zamanda, o zamanlar güvenlik önlemleri şimdiki gibi güçlü olmadığı için, insanların kendilerini yol kesen hırsızlara ve düşmana karşı nasıl koruyacaklarını öğrenme konusunda bir çeşit alıştırma oluyormuş. Evliya Çelebi, çrit oynadığı günlerden birinde dışlarını kırmış.

Bundan sonra bir daha çrit oynamazsın herhalde.

Otur mu öyle şey. İyileşir, yine oynarım.

Evliya Çelebi bu defa da güreş tutuyor.

Hayran kaldım doğrusu.
Ben de sporu bu kadar
çok sevmek isterdim.

Evliya Çelebi yağlı güreşe de bayılmış. Yağlı güreş, bedenlerinin tamamını yağlayan iki güreşçinin birbirini yenmeye çalışmasıyla yapılan bir spor türüymüş. Bu güreşçilere pehlivan adı veriliyormuş.

Tıpkı çitite olduğu gibi güreş yapılacağı zamanda da davulcular halkı izlemeye davet edermiş.

Rakiplerini yenip birinci olan güreşçiye "Baş Pehlivan" unvanı ve ödül veriliyormuş.

Duyduuk, duymadık demeylin.
Evliya Çelebi, baş pehlivan olmuştur.

Sürekli
bağıraktan
bağazım ağrıdı.
Acaba yanlış
meslek mi
seçtim?

Baş pehlivan mı oldum?
O kadar da değil yatı!

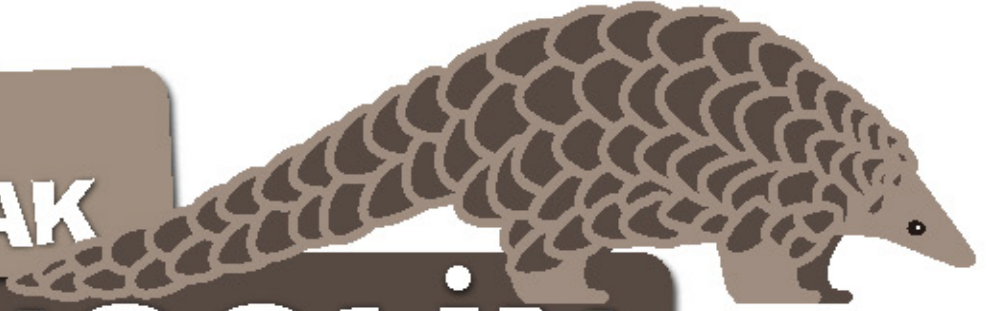
Aaa evet yanlış yazmışlar. Ali
Çelebi baş pehlivan olmuştuuur.

MİNİ SÖZLÜK

Rakip: Herhangi Bir işte, Bir yarışta,
Birbirini geçmeye çalışsan, aynı
şeyi elde etmeye uğraşan kimse.
Vakit: Zaman.

CANLI
KOZALAK

PANGOLİN

Hiç enginar gördünüz mü? Hani marketlerin manav reyonlarında, pazarlarda bulunan kalın pullu, yeşil, sevimli toparlar. İşte ben, kuşruğumu kendime sardığım zaman kocaman bir enginar gibi görünüyorum. Tahmininiz doğru! En büyük özelliğim pullarım. İsmim pangolin, tanıştığımıza çok memnun oldum.

TOPARLANAN

Bizim için "canlı kozalak" diyenler de var. Pullarımız çok dikkat çekiyor. Biz pangolinler Asya ve Afrika'da yaşıyoruz. İsmimiz Malay dilinde "toparlanan" anlamına geliyor. Çünkü tıpkı kirpiller gibi tehlike anında gıvırlarak oluyoruz. Çok büyük bir aile sayılmayız. Sayımız az ve bilim insanlarının "1. Derece Korunacak Canlılar" listesinde yer alıyoruz. Ailemde yedi ayrı tür var. Türlerimiz genellikle yaşadığımız bölgelere göre değişiyor. Mesela ben Çin pangoliniyim, en yakın arkadaşım uzun kuşruk ise Afrika pangolini.

DİŞLERİ MİDESİNDE

Bogumuz 30 ile 90 santim arasında değişiyor. E tabii bogumuzla birlikte kilomuz da. Ağırlığı 5 kilo olan minik pangolinler olduğu gibi 30 kilo olan büyük pangolinlere de rastlanabiliyor. Küçük canlılarla beslenip ağaçlara tırmanmayı seviyoruz. Size ağızda hiç diş olmadığını söylemedim değil mi henüz? Evet! Pangolinlerin ağızlarında dişleri olmaz çünkü dişe benzer bir yapı midemizdedir. Bir de tabii 25 santim kadar uzayabilen, çok hızlı hareket eden, kaygan dilleriyle dişe ihtiyaç da duymazlar. Mesela siz bu cümleyi okurken ben taaam 90 kez dilimi uzatıp çektim, uzatıp çektim, uzatıp çektim...

GÜNDÜZ UYU GECE GEZ

Biz gündüz uyuyup gece beslenmek için yuvalarımızdan çıkarız. Genelde tek başımıza veya çift olarak yaşıyoruz. Ağaçların kovukları veya diplerinde açtığımız çukurları yuva yapıyoruz. Dişi pangolinler yılda bir kez yavru alır. Bebek pangolinlerin de kabukları olur elbette ancak büyüyünceye kadar yumuşak kalır. Kabuklar 2 yıl içinde sertleşir. Anne pangolinler yavrularını sırtlarında taşır. Kokuları çok iyi duydukları için yavrularına uygun besinleri de hemen bulurlar.

KORUMA LİSTESİNDE

Son yıllarda benim gibi Çin'de yaşayan pangolinler biraz zor zamanlar geçiriyor. Fillerin bembeyaz dişlerinin, gergedanların sağlam boynuzlarının peşinde olan bazı insanlar bizim de pullarımızı almak istiyor. Arkadaşlarımız zarar görüyor. Bilim insanları yaptıkları araştırmalarda sayımızın azaldığını bulmuş. Neyse ki artık korunması gereken canlılar listesindeyiz ve yetkililer bizi korumak için önlemler alıyor.

HOŞ GÖRMEK

MERHABA DÜNYA, DOSTLAR MERHABA

Merhaba, ben Aslan. Bu da komşumuz Aysel teyzenin kedisi Süt. Süt ile okul dönüşü oyunlar oynarız. Geçen yine biz, Süt ile oynarken Hasan dede elinde mama kabıyla çıkageldi. Süt'ün başını okşarken: "Merhaba Süt kardeş!" dedi. Şaşırdım. "Süt insan dilini anlamıyor ki niçin merhaba, niçin kardeş?"

Hasan dede gülümsedi, heyecanlandım, çünkü Hasan dedenin gülümsemesi yeni bir şey öğreneceğim demektir.

"Aslan, yavrucuğum. Öğretmeniniz sınıfa girdiğinde önce ne yapıyor yahut her akşam baban eve geldiğinde?"

"Bunu biliyorum. Öğretmenimiz 'Merhaba arkadaşlar' diyor. Öğrencilerine arkadaş olan bir öğretmenimiz var bizim. Onu çok seviyorum. Babam akşamları daha eşikten içeri adımını atmadan 'Selam hane halkı!' diyerek hepimizi selamlıyor. Biz de onun sevgi ve selamını almak için kapıya çıkmış oluyoruz zaten."

Ben anlatırken Hasan dede hem gülümsüyor hem de başıyla onaylıyordu.

"Peki, bu anlattıklarımın Süt ile ne ilgisi var?" diye sordum sabırsızlıkla.

"Anlatacağım..."

Her milletin bir selamlaşma şekli olduğu gibi her dilde de bir "merhaba" sözcüğü bulunur. Ayrıca biliyor musun, insan sadece sözcüklerle selamlaşmaz. Sesimizi duyuramayacağımız uzaklıktaki bir tanıdığımıza başımızla yahut elimizle de selam veririz. Ayrıca aslında tanıdık tanımadık gördüğümüz herkese "merhaba" demek en güzeldir. Peki, sence niçin selam veririz, niçin merhabalaşıyoruz Aslan?"

"Biz buradayız, geldik, tanıdığımız, konuşmak istiyoruz, gibi şeyler için değil mi?"

"Doğru söylüyorsun, ama sadece bu değil.

Merhaba, selam verdiğimiz şeyin varlığını görüp onu iyilikle ve güzellikle karşılamak demektir. Kültürümüzdeki "merhaba, selam" kelimeleri de bu anlamlara gelmektedir. Bu yüzden de sadece insana değil; Süt kardeşe, bahçemizdeki mis kokulu ıhlamura, üzerindeki kuşlara da selam veririz. Birisi olsun olmasın, girerken evimize selam veririz.

Selamlaşmak sadece insanlar arasındaki sevgiyi artırmakla kalmaz, aynı zamanda dünyadaki her şeyi olduğu gibi iyilikle ve güzellikle karşılamamıza fırsat verir. Huzur ve neşe dolarız böylelikle."

Hasan dede sözlerini bitirir bitirmez coşkuyla "Ne kadar büyük bir şeymiş SELAM!" diye bağırdım. Hasan dede eğilip alnımdan öptü ve:

"Selam senin kalbinle büyür Aslan'cığım..." dedi. Doğrusu "Selam" vermeyi ne kadar ihmal ettiğimi düşündüm ve kendime bir söz verdim, artık gördüğüm herkese ve her şeye selam vereceğim dedim.

KİMDİR BU KARBONHİDRAT?

Karbonhidrat, protein, yağ, vitamin, mineral... Hep duyduğumuz ama bir türlü ne olduklarını tam olarak anlayamadığımız şeyler mi? O zaman birkaç ay boyunca bu besin gruplarını öğrenmeye ne dersin? Hadi karbonhidratlarla başlayalım.

KARBONHİDRATLAR NEDİR?

Vücuda enerji sağlayan besin öğelerinden biridir. Diğerleri ise proteinler ve yağlardır. Karbonhidratlar besinlerimizde çokça bulunur. Zevk alarak yediğimiz pek çok yiyecek karbonhidratlardan oluşur. Mesela, beyaz ya da esmer ekmekler, meyveler, kekler, börekler, çörekler, kurabiyeler, patates, piring, bulgur, makarna, meyveler, leblebi ve kuru baklagillerde hatta dondurmada bile bolca karbonhidrat vardır.

En çok bende karbonhidrat var!

Hayır bende!

Bende, bende, bende!

Neydi senin grubun adı? Ooo şeker mi?

Hayır akıllım, oligosakkarit.

Ne zormuş ya, benimki en güzeli: Şeker! Şeker gibi meyveyim çünkü.

KARBONHİDRAT ÇEŞİTLERİ NELERDİR?

Gruplayacak olursak üç grup karbonhidrat vardır. İlk grup olan şekerler senin de fark ettiğin üzere en çok meyvelerde bulunur. Ayrıca sütün içinde de bu gruptan şekerler vardır. Bu arada bu grubun ismi şekerler ama bunların hepsi ağzına attığın şeker gibi değil, söylemiş olayım. İkinci grupta ise oligosakkaritler vardır. İsmi biraz garip gelse de kuru fasulye, nohut gibi baklagillerde bulunur ve bağırsaktanımız için çok ama çok faydalıdır. Üçüncü grupta ise polisakkaritler vardır. Bu gruba örnek verecek olursak buğday ve buğday ürünleri, patates, kuru baklagiller diyebilirsiniz.

Yeterince enerji kaybettiğime göre biraz enerji kazanmak için dondurma, pardon karbonhidrat yiyebilir miyim anneciğim?

HANGİ YİYECEKLERDE DAHA FAZLA KARBONHİDRAT VARDIR?

Tüm besinlerin içeriklerine bakacak olursak yüzde olarak en yüksek karbonhidrat içeren grup şekerlerdir. Sonrasında tahıllar (buğday, yulaf, arpa, çavdar gibi) gelir. Kuru baklagiller de iyi birer karbonhidrat kaynağı olsalar da esas olarak iyi protein kaynaklarıdır. Pilav, patates, yağlı tohumlar, meyveler ve sebzeler ayrıca süt de birer karbonhidrat kaynağıdır.

KARBONHİDRATLARIN VÜCUTTAKİ GÖREVLERİ NELERDİR?

Koşmanı, yürümeni, ders çalışmanı sağlayan enerjinin büyük kısmı karbonhidratlardan gelir. Tabii ki fazlası zararlıdır. Çünkü karbonhidratları fazla yersen vücudunda yağa dönüşür ve yağ olarak depolanır, bu durumda daha çok hastalanabilirsin. Bu yüzden her zaman yediğin pilav, makarna, şeker, dondurma miktarına dikkat etmelisin. Ayrıca karbonhidratlar bağışaklarının çalışması için de çok önemlidir.

ENERJİ KÂSESİ

MALZEMELER

- 1 kâse ev yapımı yoğurt
- 1 tatlı kaşığı keçiyoynuzu unu ya da tozu
 - Muz, kivi, çilek
- 7-8 tane antep fıstığı
- 5 tane badem

HAZIRLANIŞI

Yoğurdu keçiyoynuzu tozu ile çırp. Muz, kivi ile çileği kes ve süslemek için üzerine koy. Fıstıkları kabuklarından çıkarıp badem ile birlikte karışımın üzerine serp. Afiyet olsun.

"HOŞ GELDİN RAMAZAN" SEPETİ

On bir ayın sultanı dediğimiz, heyecanla beklediğimiz Ramazan gelip çatı. Bu ayda sevdiğiniz sevdiklerinizi sevindirmek, yüzlerinde kocaman bir gülümseme oluşmasını sağlamak ister misiniz? Arkadaşlarınız için hazırlayacağınız minik bir hediye sepeti hem onları çok mutlu edecek hem de sizi. Biz size ilham olması için bir sepet yaptık. Ama siz sepetinizi dilediğiniz her şeyle oluşturabilir, isterseniz yalnızca ufak bir hediyeyle de arkadaşlarınızı sevindirebilirsiniz. Ayrıca bu güzel sepete eklemek istersiniz diye basit bir kek tarifini de yan sayfada bulabilirsiniz. Haydi o zaman, iş başına!

**Tekne Orucuna
Havuçlu Cevizli Kek**

Malzemeler

- 5 yumurta
- 1,5 su bardağı şeker veya hurma şurubu vb.
- 1 su bardağı rendelenmiş havuç (yıkayıp kabuğu kazınmış)
- 1 su bardağı ceviz veya fındık (ince dövülmüş)
- 2 su bardağı un (beyaz, eiyez, kavulca vb.)
- 1,5 tatlı kaşığı tarçın
- 1 paket (1 tatlı kaşığı) kabartma tozu

Hazırlanışı

1. Geniş ve derin bir kaba yumurtaları kırın. Şeker ekleyip şeker tamamen eriyene kadar elektrikli çırpıcıyla veya çatalla hızlı hızlı karıştırın.
2. 1 su bardağı rendelenmiş havucu ve 1 su bardağı dövülmüş cevizi ekleyip karıştırınaya devam edin.
3. Unu ve tarçını ekleyip tamamen özleşmelerini sağlayın.
4. 1 paket kabartma tozunu ekleyip yavaş yavaş 2-3 kez karıştırın.
5. Fırını kek ayarında 175°C'ye getirin. Kek kalıbının tüm iç yüzeyini fırça yardımıyla sıvı yağ ile yağlayın.
6. Harcı kalıbın içine boşaltın. Kalıbı fırına yerleştirip kekin içi tamamen pişene kadar pişirin. Kek pişince kalıbindan çıkarırken biraz soğumasını bekleyin.
7. Kekiniz hazır. Afiyet olsun.

Sepettekiler

Sepettekiler

- Bilinmeyen diyarlara yolculuk yapmaını sağlayacak bir kitap.
- İsteddiği her şeyi yazıya dökebilmesi için bir defter.
- Hayallerini renklendirebilmesi için boya kalemleri.
- Yalnızken bile yanında olacak bir oyun arkadaşı.
- Ağızda lezzetli tatlar bırakacak bir yiyecek.
- Yeni icatlar ve tasarımlar yapabilmesi için renkli kraft çubukları.

NEREDEN ÇIKTI BU KIRMIZI MANTARLAR?

Hani kıpkırmızı, top gibi yuvarlak, beyaz benekli, masallardan koşup gelmiş gibi olan mantarlar vardır ya! Hatırladınız mı? İşte geçen sabah tam da dibimde onlardan çıktığını gördüm. Sevimli kırmızı şapkasını gövdeye yaslamış üç tane mantar.

Çok mutlu oldum tabii. Mutlu olmak için kocaamaan bir şey olması gerekmez öyle değil mi? Hemen yavrulara seslendim. **'Tavşanlarım, sincaplarım, serçelerim bakın, burada kimler var!'**

Heyecanla çıktılar yuvalarından. Merakla mantarların yanına sokuldular. Sağlarından baktılar. Sollarından baktılar. Eğilip şapkanın içini görmeye çalıştılar. **'Sabah güneş doğarken gördüm onları.'** dedim. Çok sevindiğimi anlattım. Hoplayıp zıpladılar, içinde mantar geçen masallar, şarkılar uydurdular. Mutluluğumu paylaştılar.

Yavru serçelerden biri dışında. O geldi, baktı, inceledi ve hiçbir şey söylemeden uçup yuvasına kondu. Diğer yavrular aşağıda mantarlarla oynarken arada bir yuvadan başını uzatıp bakıyor sonra hemen geri çekiliyor.

'Ne oldu sana minik serçem. Sen oynamıyor musun arkadaşlarınla?'

'Canım istemiyor.'

'Gördün değil mi mantarları, ne kadar sevimliler?'

'Gördüm Ceviz Ağacı ama bence o kadar da değilmiş!'

'Öyle mi? Peki, yuvada tek başına sıkılmayacak mısın?'

Yavru bana aceleden bir 'Yooo!' cevabı verdi ama pek de mutlu görünmüyor. Diğer yavru varsa boya kalemlerini alıp mantarların resimlerini defterlerine çiziyor. Öğretmenlerine göstereceklermiş.

Arkadaşlarından ayrı, yalnız kalmasın diye bir kez daha yavru serçe'ye mantarların yanına gitmesini önerdim. 'İs te mi yo rum! Hem ben onlara kızgıyım' dedi yavru serçe. İyice meraklandım. Neden kızmış olabilir ki? Kanatlarını önünde kavuşturdu, gagasını biraz yukarı kaldırdı ve ciddi bir sesle 'Sen bizim cevizimizsin. Onların gelmesine neden bu kadar sevindin hiç anlamadım doğrusu!' deyiverdi. İşte o zaman anladım. Benim minik serçem, kırmızı mantarlarla fazla ilgilendiğini düşündüğü için rahatsız olmuş.

'Ebette sizin cevizinizi' dedim. 'Ama o bulut benim, o yağmur damlası, o tepedeki gelincikler, okul yolundaki bütün papatyalar benim diyemem ya küşüğüm!'

'Çünkü onlar hepimizin Ceviz. Ben onu mu diyorum?'

'Evet, akıllı serçem, onlar hepimizin. Toprak da hepimizin. Benim toprağıma gelip gövdeme yaslanmış bu kırmızı mantarların da topraktan, komşuluğumuzdan, sevgimizden payları var diye düşünmüştüm.'

'Yani bizi sevmeyi bırakmadın?'

'Hiç öyle şey olur mu? Siz nasıl dallarıma yuva yaptınız, onlar da gövdeme yaslandı. Biz artık komşuyuz. Ben bütün komşularımı seviyorum.'

Biraz düşündü yavru serçe, eğilip aşağıdaki mantarlara baktı. Boya kalemlerini toplarken mırıldandı:

'Renkleri de çok güzelmiş.'

DİLİMDEN DÜŞMEYENLER

CHARLIE'NİN ÇİKOLATA FABRİKASI

Norveç asıllı yazar Roald Dahl, yazdığı onlarca çocuk ve yetişkin kitabıyla üstünden seneler geçse de hâlâ okunarak klastikleştiğini kanıtlıyor. Fantastik öğelerle dolu, eğlenceli ve komik hikâyeler yazan Dahl'ın pek çok kitabı filme de uyarlandı. En çok bilinen eseri ise şüphesiz Charlie'nin Çikolata Fabrikası. Fakir aileyle darıma çatma bir barakada yaşayan Charlie'nin dünyasının en lezzetli çikolatalarını üreten Say Wonka'nın fabrikasını ziyaret edecek beş çocuktan biri olması ve burada yaşadığı ilginç olaylar sizi hem eğlendirecek hem de heycanlandıracak.

"Peki ağaçlarımızı nasıl buldunuz bakalım?" diye bağırdı bastonuyla göstererek. 'Ya şu güzelim, yemyeşil bitkileri? Ne kadar sevinçli, değil mi? Çirkinlikten nefret ettiğimi söylemiştim. Üstelik bunların hepsi yenilebilir. Biri birine benzemez, her birinin ayrı bir tadı vardır! Çayırımı beğendiniz mi peki? Çimenlerime ve düğün çiçeklerime ne dersiniz? Üstüne bastığınız çimenler, yeni keşfettiğim yumuşacık bir nane şekerinden yapıldı! 'Nanik' adını verdim ona! Koparın, bir tadına bakın! Çekinmeyin parmaklarınızı yersiniz valla.' Hepsi eğilip birer tutam çimen kopardı. Hepsi dediysek Augustus Gloop dışında hepsi tabii. Çünkü Augustus bir avuç kopardı. Violet Beauregarde ise çimenin tadına bakmadan önce dünya rekoru kırdığı çikletini ağzından çıkardı, dikkatle kulağının arkasına yapıştırdı. 'Harika.' diye fısıldadı Charlie. 'Tadı çok güzel, değil mi dedeciğim?' Joe dede keyifle yalanarak, 'Bütün çayırı yiyebilirim.' dedi."

MERAKLI DODO

BUKALEMUNUN RENK DEĞİŞTİRME HIZI NEDİR?

Daha önce bukalemunların hücrelerindeki kristalleri gererek ya da gevşeterek çevrelerindeki renkleri yansittiklerini ve renklerinin değiştiğini öğrenmiştik. Peki, bu değişimi ne kadar zamanda yaptıklarını hiç düşündünüz mü? Ben sizler için araştırdım. Bukalemunlar tehlike altında olduklarını hissederseniz saniyeler içinde renk değiştirebilirlermiş. Başka bir renge bürünmeleri bir dakikalarını bile almazmış.

Nerede bu çocuk?
Ona bakkala gitmesini
söyleyecektim!

AYRAN NEDEN UYKUMUZU GETİRİR?

Ayran yoğurt elde etmemizi sağlayan bakterileri barındırır. Bu bakteriler laktik asitleri meydana getirir. Bu nedenle laktik asit yoğurtta ve ayranı oldukça fazla bulunur. Laktik asit vücutta sinirlerin gevşemesini sağlar ve insanda rahatlık hissi uyandırır. Bu rahatlık sonrasında uykumuzun gelmesi oldukça normaldir.

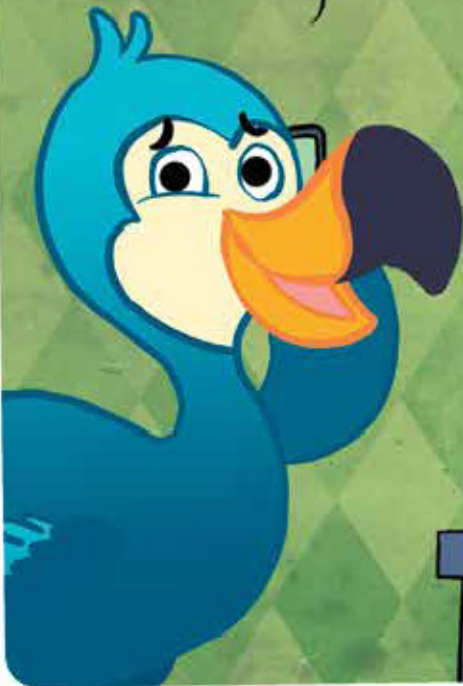
Keşke dersten önce ayran
içmeseydim. Gözlerim kapanıyor.

HORTUM NASIL OLUŞUR?

Sıcak ve nemli hava ile soğuk havanın hızla yer değiştirmesi sırasında dönen rüzgârlar oluşur. Bu rüzgârlara hortum adı verilir. Hortumlar genellikle şiddetli fırtınalar sırasında meydana gelirler ve bazı hortumlar o kadar kuvvetlidir ki evleri ve ağaçları yerlerinden sökebilirler.

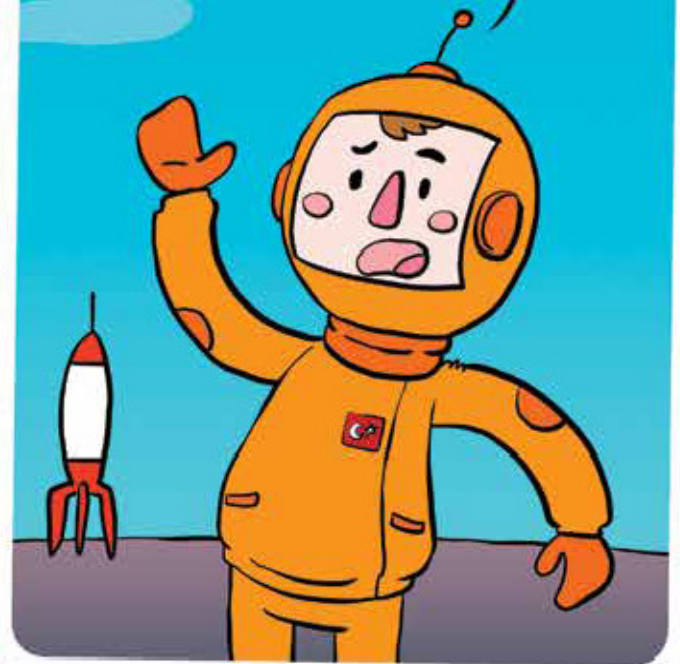
Alo, iyi günler, adres değişikliği yapmak istiyordum. Geçen gün çıkan hortumda bizim ev başka bir yere uçtu da.

AY NEDEN SÜREKLİ ŞEKİL DEĞİŞTİRİR?

Aslında Ay şekil değiştirmez, sadece biz onu farklı açılardan görürüz. Ay her zaman yuvarlaktır. Güneş ışınları farklı zamanlarda Ay'ın farklı yönlerini aydınlatırlar. Biz sadece güneşin aydınlattığı taraflarını görebiliriz. Bu nedenle bir ay içerisinde Ay farklı evreleri ile görünür.

Bunu öğrendiğim iyi oldu, ben de Ay'ın en ucuna oturup fotoğraf çektiymeği hayal ediyordum.

KÜÇÜK SANATÇILAR

Hikâye, şiir veya resmini TRT Çocuk Dergisi'nin Haziran sayısında bu sayfamızda görmek ister misin? Dilersen "ataş, kozalak, kumbara, leblebi tozu, kâğıt uçak, ısı ız ada, orangutan" kelimelerini kullanarak veya istersen başka herhangi bir konuda yazdığın hikâyeyi, şiiri veya yaptığın resmi aşağıdaki posta adresimize gönder, dergide yer alma şansı yakala! TRT Çocuk Dergisi Yayın Kurulu tarafından seçilecek eserler dergimizin Haziran 2018 sayısında yayımlanacak!

Doruk Doğan
7 Yaşında - Edirne

KAMP MACERASI

Taylan bir gün okul çıkışında annesiyle birlikte babasının iş yerine ziyarette gitmiş. Bilim insanı olan babasını laboratuvarında deney tüplerini incelerken bulmuşlar. Babasının üzerinde beyaz ipek bir gömlek varmış. Hayran hayran babasını izleyen Taylan annesine "Ben de büyüyünce bilim insanı olacağım." demiş. İş biten babası hemen yanlarına gelip "Yarın büyük gün pikniğe gidiyoruz ve akşama kamp yapıyoruz." demiş Taylan.

-Yuppiii! Bayılırım kamp yapmaya, demiş.

Ertesi gün piknikte çok güzel vakit geçirmişler. Taylan'la babası mangal kömürüyle mangalı yakmışlar ve etleri pişirmişler. Annesinin yaptığı bezelye salatasıyla birlikte hepsini mideye indirmişler. Yanlarında getirdikleri fotoğraf makinasıyla doğada bol bol fotoğraf çekmişler. Akşama doğru kamp çadırlarını kurmuşlar. Gün batımını keyifle izledikten sonra Taylan diğer yıldızlardan daha parlak bir şey görmüş ve heyecanla sormuş;

- O büyük parlak şey de ne öyle?

Babası:

-O gördüğün Venüs gezegeni oğlum, demiş.

Annesinin kucağında yatarak uzun uzun yıldızları izlemiş. Kapanan göz kapaklarına daha fazla dayanamayan Taylan mişil mişil uykuya dalmış.

Zeynep Azra Aydın
6,5 Yaşında - İstanbul

Lagün Tozkoparan
5 Yaşında - İstanbul

Duru Mine Bozdoğanlı
8 Yaşında

Adresimiz

editortrtcocuk@gmail.com

TRT Çocuk Dergisi Göztepe Mh. Atatürk Cd. Sıtluoğlu Plaza no.7 Kat.3 Anadoluhisarı / Beykoz / İstanbul